

ডিগ্রি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনৰ স্নাতক চূড়ান্ত ষাণ্মাসিকৰ (CBCS)
 অসমীয়া (উচ্চমান) পাঠ্যক্রমৰ নিৰ্বাচনমূলক
 পাঠ্যক্রমৰ ‘প্ৰকল্প’
বিষয় : “পৰম্পৰাগত অসমীয়া তিনি বিহু স্বৰূপ বিচাৰ”
: এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন
 (দুলীয়াজানৰ দাঁতিকাবৰীয়া পৰ্যায়ৰ গাঁৱৰ পৰা আহৰিত তথ্যৰ ভিত্তিত)

প্ৰস্তুতকৰ্তা

ৰোল নং : 15610036

পঞ্জীয়ন নং : S1931225

পাঠ্যক্রমৰ নাম : প্ৰকল্প

পাঠ্যক্রমৰ সংখ্যা - DSE - 4 (B)

অসমীয়া বিভাগ

দুলীয়াজান ছোৱালী মহাবিদ্যালয়

তাৰ ২২ জুন, ২০২২

Certificate

This is to certify that the project entitled

“পৰম্পৰাগত অসমীয়া ভিনি বিহু স্বৰূপ বিচাৰ” : এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন written and submitted by **MISS MUNMI KASHYAP** of 6th Semester (Major, Sub- Assamese) Roll No. **15610036** towards fulfilment of all the requirements of the Dibrugarh University for the Course title : **PROJECT** (প্ৰকল্প), Course code: DSE-4(B) is a record of genuine and original project work done by her under my guidance and supervision.

I wish her success in her future endeavour.

Dr. Minakshi Dutta Barman,
H.O.D.
Dept. of Assamese,
Duliajan Girls' College, Duliajan

Mr. Mridu Jyoti Kalita
(Supervisor)

কৃতজ্ঞতা

বিহু অসমৰ জাতীয় উৎসব। অসম আৰু অসমৰ জনসমাজৰ দাপোণস্বকপ এই বিহু। বিহু
লগত অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰ, খাদ্যাভ্যাস, পোছাক-পৰিচ্ছদ, বীতি-নীতি আদি সকলো
দিশেই যিহেতু অংগীকৃতি কৰিবলৈ আছে সেয়ে এই বিষয়টোৱ প্ৰতি গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰাৰ
প্ৰয়োজন অনুভৱ কৰিছিলো। মই নিজেও যিহেতু স্থানীয় গাঁৱৰ বিহুৰ সৈতে ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত,
সেয়ে এই দিশটোৱ গুৰুত্বৰ প্ৰতি লক্ষ্য বাধি অধ্যয়ন কৰিবলৈ মনস্থ কৰিলো।

বিহু স্বৰূপ সম্পর্কে অধ্যয়ন কৰিবলৈ যিহেতু মই পূৰ্বৰ পৰাই আগ্রহী হৈ পৰিছিলো, আমি
অধ্যয়নৰত ষষ্ঠ যান্মাসিকৰ নিৰ্বাচনমূলক 'প্ৰকল্প' পাঠ্যক্ৰমৰ জৰিয়তে প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰাৰ বেলিকা সেয়েহে
এই বিষয়টোকে গ্ৰহণ কৰা হৈছে। এতেকে এই ছেগতে গৱেষণামুখী প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰিবলৈ সুবিধা কৰি
দি গৱেষণামুখী চিন্তাৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰাত সহায় কৰাৰ বাবে ডিক্ৰিপ্ট বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্ৰম প্ৰস্তুতকৰণৰ
সৈতে জড়িত প্ৰতিগবাকী সন্মানীয় বিষয়বৰীয়ালৈ আমি পোনতে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

প্ৰকল্প প্ৰস্তুতকৰণত আমাৰ পাঠ্যক্ৰমৰ মুখ্য তত্ত্বাবধায়ক শ্ৰীযুত মৃদুজ্যোতি কলিতা ছাৰে অশেষ
সহায়, উৎসাহ, কষ্ট আগবঢ়োৱাৰ বাবে তেওঁৰ ওচৰত আমি চিৰৰ্ঘণী, লগতে এই প্ৰকল্প প্ৰস্তুতকৰণত
বিশেষভাৱে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াই আমাৰ উৎসাহিত কৰা দুলীয়াজান ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ৰ
অসমীয়া বিভাগৰ শিক্ষাওৰকসকল ড° মীনাঙ্কী দত্ত বৰ্মন, শ্ৰীযুতা জুলি কৌৰৰ, শ্ৰীযুতা পপী গণ্গৈ
বাইদেউলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ।

গৱেষণা প্ৰকল্পটি প্ৰস্তুত কৰাৰ বেলিকা ঘৰৱা পৰিবেশত সম্মেহ প্ৰেৰণা যোগোৱা পিত শ্ৰীযুত
তুলাৰাম শৰ্মা আৰু মাতৃ শ্ৰীযুতা মৃদুলা শৰ্মা আৰু সততে বিভিন্ন উপদেশ-পৰামৰ্শ, সহায়-সহযোগেৰে
মোক প্ৰকল্পটি সম্পূৰ্ণ হৈ উঠাত অনুগ্ৰহীত কৰা দাদা শ্ৰী ভৱত হাজৰিকাৰ ওচৰতো কৃতজ্ঞ হৈ ৰলো।

সদৌ শ্ৰেষ্ঠত অসীম ব্যৱস্থাৰ মাজতো গৱেষণা প্ৰকল্পটি ডি.টি.পি কৰি পৰ্যায়ত সফল প্ৰস্তুত
এটি দিয়াৰ বাবে ক্ৰিয়েটিভ প্ৰিণ্টাৰ্চ (দুলীয়াজান)লৈ আমাৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা যাচিলো।

শ্ৰেষ্ঠত অজানিতে বৈ যোৱা দোষ-ক্রটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা জনালো।

Munni Kashyap
মুনমী কাশ্যাপ
অসমীয়া বিভাগ
ষষ্ঠ যান্মাসিক

অধ্যায় বিভাজন

প্রস্তাৱনা অধ্যায়

- ০.০০ অৱতৰণিকা
- ০.০১ বিষয়ৰ পৰিচয়
- ০.০২ বিষয় অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্ব
- ০.০৩ বিষয়ৰ সৈতে সম্পর্কযুক্ত পূৰ্বৰূপ অধ্যয়নৰ সমীক্ষা
- ০.০৪ বিষয় অধ্যয়নৰ পদ্ধতি
- ০.০৫ প্ৰস্তাৱিত বিষয় অধ্যয়নৰ বাবে তথ্য আহৰণৰ উৎস
- ০.০৬ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু পৰিসীমা নিকলণ

প্ৰথম অধ্যায়

- ১.০০ অসমত বিহুৰ ইতিহাস

দ্বিতীয় অধ্যায়

- ২.০০ অসমীয়া লোকমন আৰু বিহু
- ২.০১ দুলীয়াজান অঞ্চলৰ বিহুৰ স্বৰূপ
- ২.০২ দুলীয়াজান অঞ্চলৰ দাঁতিকাষৰীয়া নিদিষ্ট গাঁৰুৰ বিহুৰ সাম্প্রতিক বেহৰণ

তৃতীয় অধ্যায়

- ৩.০০ বিহুৰ খঁচি
- ৩.০১ বিহুৰ বাদ্যযন্ত্ৰ

চতুর্থ অধ্যায়

- ৪.০০ সিদ্ধান্ত
- ৪.০১ সামৰণি

পৰিশিষ্ট

- (ক) সহায়ক প্ৰফুল্লজী
 বিভিন্ন আলোচনাী
 স্মৃতিগ্রন্থ
 (খ) সমল দাতাৰ তালিকা

প্রস্তাবনা অধ্যায়

০.০০ অবতরণিকা

০.০১ বিষয়ৰ পৰিচয়

বিহু হৈছে অসমৰ এক জাতীয় উৎসব। বিহুৰ মাজেদি অসমীয়া জাতিৰ সকলো কথাই সুন্দৰকে ফুটি উঠে বুলিব পাৰি। অসমীয়া লোকসংস্কৃতিৰ এক অনুপম অবদান বিহুৰ মাজেদি অসমীয়া জাতীয় জীবনৰ গীত-মাত, খোৱা-বোৱা, জা-জলপান, নাচ-গান, বাদ্য-যন্ত্ৰ, আচাৰ-ব্যবহাৰ আদিৰ সুন্দৰ প্ৰকাশ ঘটে। সেয়েহে অসমীয়া জাতীয় উৎসবৰ বিহুক বাপতি সাহোন বুলি কোৱা হয়। বিহু অসমীয়া জাতিৰ উমেহতীয়া উৎসব, জাতি-ধৰ্ম নিৰ্বিশেষে অসমীয়া মানুহে বিহু উৎসবৰ পালন কৰে। বিহুৰ নাম শুনিলেই অসমীয়াৰ মন-প্ৰাণ নাচি উঠে, হিয়া উলাহে নথৰা হয়।

কেতিয়াৰ পৰা আৰু কেনেকৈ অসমত বিহুৰ প্ৰচলন হ'ল তাক জনা নাযায়। কিন্তু বিহু যে অসমত বাস কৰা নানান প্ৰজাতি মানুহৰ আচাৰ-বিচাৰ, সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ সমন্বয় ই ধূৰণ। বিহু শব্দৰ উৎপত্তি সম্পর্কে মতামত আগবঢ়োৱা সমালোচকসকলৰ সবহ সংখ্যকৰ মতে ‘বিহু’ শব্দৰ লগত বিহুৰ সংস্কৃতি আছে। লোক-সংস্কৃতিৰ গৱেষক, সাহিত্যিক লীলা গাঁগেৰ মতে ‘বিহু’ শব্দটো নতুন যদিও এই উৎসবৰ যথেষ্ট পুৰণি। মাহ-বছৰৰ হিচাপ নথকা, জ্যোতিষ চৰ্চা নথকা দিনৰ পৰাই এই উৎসব চলি আহিছে।

বিহু শব্দৰ আন এটি ব্যাখ্যা হ'ল ত্ৰয়োদশ শতিকাত মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ এটা ঠাই টাইসকলৰ ‘বিহু’ শব্দৰ পৰা বিহু হৈছে। ঠাই ভাষাত ‘বৈ’ শব্দৰ অৰ্থ হ'ল পূজা বা উপাসনা আৰু ‘হ’ শব্দৰ অৰ্থ গৰু। ‘বৈহু’ কালক্রমত বিহুলৈ ৰূপান্তৰিত হ'ল। (গাঁগে, লীলা, বিহুঃ এটি সমীক্ষা, পৃষ্ঠা ৩৭) লীলা গাঁগেৰ মতে বিহু সংস্কৃতিলৈ বৈদিক আৰ্য সংস্কৃতিৰ বৰঙণি বৰ বেছি নহয়, তাৰ পৰিবৰ্তে কৃষিজীৱী অস্ত্ৰিক, মঙ্গোলীয়সকলহে বিহু উৎসবৰ লগত থকা, স্বাভাৱিক আনন্দখিনিৰ জন্মদাতা। ইয়াৰ লগত জড়িত ধৰ্মীয় ৰীতি-নীতি পিছতহে আহিছে। অস্ত্ৰিক, মঙ্গোলীয় আৰু চূকাফাৰ অসম আগমনৰ পৰৱৰ্তী সময়ত টাইসকলৰ সংমিশ্ৰণত বিহু উৎসব সুকীয়া বৈশিষ্ট্যৰে অসমত পালন কৰি অহা হৈছে।

চ'তৰ শেষ দিনাখনৰ পৰা ব'হাগৰ ছয় তাৰিখলৈকে সাত দিন জুৰি ব'হাগ বিহু বা ৰঙালী বিহু উদ্যাপিত হয়। ঠাই বিশেষে ৰঙালী বিহুৰ নাচ-গান, খুওৱা-বুওৱা আদি কাৰ্য ওৰে মাহ চলে। ৰঙালী বিহুৰ প্ৰথম দিনটোক গৰু বিহু বোলে। সেইদিনা বাতিপুৰাই গৰুৰ মূৰত আৰু শিঙত সবিযহৰ তেল ঘৰি দিয়া হয়। তাৰ পিছত দীঘলতিৰ নুফুলা ঠাৰিবে কোৰাই কোৰাই গৰুবোৰক পথাৰলৈ খেদি নি নৈ, বিল বা পুঁঢ়ুৰীৰ পানীত গা ধুৱায় আৰু লাও বেঞেনা আদি খাৰলৈ দিয়ে। কোনো কোনো ঠাইত সেইদিনা গধুলি আৰু কোনো কোনো ঠাইত সাতবিহুৰ দিন আগৰা, বিৰিগা, হাতীশুৰীয়া, মাথিয়াতী আৰু পথৰুৱা বিহু ঙৈলৈ গোহালিত জাগ বা থুপা দিয়া হয়। দ্বিতীয় দিনা মানুহ বিহু। নামনি অসমত সিদিনাৰ বিহুক ‘বৰ দোমাহী’ বোলা হয়। সেইদিনা বন্ধু-বান্ধু, মিতিৰ-কুটুমক নিমন্ত্ৰণ কৰি আনি খুওৱা-বুওৱা কৰা হয়। কোনো কোনো ঠাইত দুয়ো বিহুতে বিশেষকৈ দুপৰীয়া ভাত নাথায়। জলপান আৰু পিঠা-পনাহে থায়। বয়সিয়ালসকলে বাতিপুৰা গা-মূৰ ধুই নামঘৰত নাম গায়। সৰুৱে ডাঙৰক সেৱা কৰি আশীৰ্বাদ লয় আৰু ঘৰলৈ আহি জা-জলপান থায়। ব'হাগ বিহুৰ আচাৰ-অনুষ্ঠান কিছুমান ঠাই বিশেষে কিছু ভিন্নতা আছে। বিশেষকৈ নামনি

অসমত কিছুমান সুকীয়া অনুষ্ঠান আছে। উজনির ফালে ডেকা ল'বাইতে বাতি ঘৰে ঘৰে হঁচি গায় আৰু দিনত মুকলি পথাৰত ডেকা-গাভৰে দল বাঞ্চি বিছণ্ণীত গায় আৰু নাচে। ব'হাগ বিহু হিল-দল ভাঙ্গি ধূমুহা অহা বুলি লোক-বিশ্বাস আছে। ইয়াকে ‘বৰদৈচিলা’ বোলে। বসন্তকালৰ মাদকতাপূৰ্ণ পৰিবেশত অনিন্দমুখৰ নাচ-গানেৰে উদ্যাপিত হয় বাবে এই বিষটিক ‘কঙালী বিহু’ বোলা হয়।

আহিন আৰু কাতি মাহৰ সংক্রান্তিত কাতি বিহু বা কঙালী বিহু পালন কৰে। কঙালী বিহুত উলহ-মালহ বেছিকে নাথাকে, ভোগ প্রাচুৰ্যও নাথাকে। সেয়ে এই বিষটিক কোৱা হয় ‘কঙালী বিহু’। কিন্তু কঙালী বুলিও এই বিষটি তাৎপৰ্যহীন নহয়। ধৰ্মীয় আচাৰ-অনুষ্ঠানেৰে শৰৎকলীয়া। এই কাতি বিহু দেৱ শৰতৰ দৰেই স্মৃতি সমাহিত কাপত আৱিৰ্ভাৰ হয়। প্রাচুৰ্যৰ অহংকাৰ নাশ হ'লে মানুহৰ অন্তৰ আধ্যাত্মিকতাৰ জ্যোতিৰে আলোকিত হয়। কাতি মাহত কৃষিজীবী অসমীয়াৰ ভঁৰাল উদৎ হৈ আছে; নতুন ফচল চপোৱাৰ দিনো নৌ হয়, কাজেই ঐহিক প্রাচুৰ্যৰ পৰিৱৰ্তে এই বিহুত আধ্যাত্মিক প্রাচুৰ্য হোৱা দেখা যায়। এই বিহু দিনা মানুহে আকাশ বন্ধি ঝুলাই তুলসীৰ গুৰিত নাম গায়। ভঁৰাল, টেকীশাল, ধোৱা চাঁ, ধাননি পদাৰ তাৰ ফলান গছৰ গুৰিত চাকি ঝুলায়। অকল বিহুৰ দিনাই নহয়, গোটেই কাতি মাহটোৱে গধুলি নাম-প্ৰসংগ কৰি কটোৱা হয়।

কাতি বিহুৰ পাছতেই উদ্যাপন কৰা হয় মাঘ বিহু। এই সময়ত পথাৰৰ শস্য চপোৱা শেৱ হয়। সূৰ্যৰ উভৰায়ণ হয়। প্রচুৰ ঘাঁঁহ পানী পাই গৰ-ম'হৰোৰ নিটোল হয়, বীৰতী গাহিৰ গাখীৰ বৃক্ষি হয়। নতুন ফচল ওলাই সাময়িকভাৱে দুখীয়াৰো অভাৱ আৰ্তৰ হয়। খেতি-বাতি চপোৱা শেৱ হোৱা বাবে মানুহে জিৰণি পায়। সেয়ে এই বিহু হয় ভোগালী। অফুৰন্ত আজৰিৰ কাৰণে এই উৎসৱত খেল-ধেমালিৰ পয়োভৰো বেছি।

এই বিহুৰ কেইদিনমান আগৰেপৰা চেঙেলীয়া ডেকাইতে কাঠ-বাঁহ গোটাই মুকলি পথাৰ বা আলি-দাঁতিত একোটা প্ৰকাণ মেজি সাজে। ডেকাইতে বিহুৰ দিনা নিশা ভোজ-ভাত খাই ওৱে নিশা উজাগৰে থাকি নাচ-গান কৰি মেজিৰ কাষতে কটাই দিয়ে। পাছদিনা বাতি নৌপুৰাওঁতেই গা-পা ধুই মেজিত জুই লগাই দিয়ে। বাতিপুৰা সকলো মানুহ আহি মেজিৰ অগ্নিত মাহ, চাউল, তিল আদি দলিয়াই সেৱা কৰে। এই বিহু দুদিন হয় আৰু দুয়োদিনে মেজিৰ কাষত বা নামঘৰত নাম গোৱা হয়। এই বিহুতো সৰুৱে ডাঙৰৰ ওচৰত আঁটুলৈ আশীৰ্বাদ বিচাৰে আৰু ডাঙৰেও আশীৰ্বাদ দি সৰুক মৰম যাচে।

উক্ত তিনিটা বিহুৰ লগত বিষুবীয় বতৰৰ সমষ্টি আছে। তিনিওটা বিহুৰে সূৰ্যৰ তিনিটা বিশেষ অবস্থান কালত উদ্যাপিত হয়। সেইবাবে কোনো কোনো পণ্ডিতে বিষুব শব্দৰ পৰাই বিহু শব্দটোৱে উৎপত্তি হোৱা বুলি মত দিয়ে। বিহু উৎসৱৰ আচাৰ-অনুষ্ঠান, নাচ-গান, সময় আদিলৈ চাই ই যে মূলত কৃষি উৎসৱ এই কথা সহজতে বুজিব পাৰি।

বিছণ্ণীত আৰু বিছনাচ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ এটা বিশিষ্ট অংগ। বিহুৰ আধ্যাত্মিক অনুষ্ঠানৰ মাজত শান্তি আৰু ডেকা-গাভৰৰ মুকলিমূৰীয়া নৃত্য-গীতৰ মাজত শক্তি আৰু মুক্তিৰ সঁহাৰি পোৱা যায়। সেয়ে বিহু শান্তি, শক্তি আৰু মুক্তিৰ প্ৰতীক।

০.০২ বিষয় অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্ব :

ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰি আহা হৈছে যে বিহু পৰম্পৰা বহু প্ৰাচীন। গৱেষণালগ্ন অধ্যয়নৰ বাবে বিহুৰ স্বৰূপ তথা ইয়াৰ গতি-প্ৰকৃতি সন্দৰ্ভত বিষয় হিচাপে নিৰ্বাচন কৰাৰ অন্তৰালত কিছুমান উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্ব অড়িত হৈ আছে। তলত সেই উদ্দেশ্যসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল-

- ১) অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অন্যতম অংগ বিহু বিদ্যায়তনিক দিশেৰে প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰ সাধন কৰাটো আমি অধ্যয়ন কৰিব খোজা বিষয়ৰ এক প্ৰধান উদ্দেশ্য।
- ২) অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অন্যতম অংগ বিহু বিভিন্ন অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান, ব্যক্তিগত তথা বাজুহৰা সাংস্কৃতিক কেন্দ্ৰ/মন্ত্ৰণালয়ৰ জৰিয়তে যিদৰে বিশ্ববৰ্বাবলৈ বৰ্তমান প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। একেদলে ইয়াৰ জৰিয়তে যাতে আৰু অধিক বিহুৰ সংস্কৃতি জিলিকি উঠিব পাৰে তাৰ বাবে উক্ত কৰ্তৃপক্ষৰ বিষয়টিৰ ওপৰত যাতে দৃষ্টিনিৰক্ত হয়, সেই উদ্দেশ্য আগত বাখি প্ৰস্তাৱিত বিষয়টো অধ্যয়ন কৰিবলৈ পঞ্চষ্ঠা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।
- ৩) বৰ্তমান সময়ত বিহুৰ বিদ্যায়তনিক বিষয়কপে পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰুক্ত কৰা হৈছে। বিভিন্ন ঐতিহ্য-পৰম্পৰা, বাদ্য-যন্ত্ৰ, বিভিন্ন লোকাচাৰ আদি যাতে জনসমাজত বিস্তৃতি লাভ কৰি ভবিষ্যত প্ৰজন্মৰ বাবে সুলক্ষিত কৰিব পৰা যায় তাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্দেশ্য আগত বৰ্থা হৈছে।
- ৪) বৰ্তমান সময়ত দেখা গৈছে যে পূৰ্বৰ বিহু পৰম্পৰাৰ বৰ্তমান সময়ত বিভিন্ন ধৰণেৰে বিকৃতি ঘটিছে। কালৰ সূতত বহু ৰীতি-নীতি, পৰম্পৰাৰ পৰিৱৰ্তন হোৱা দেখা গৈছে। সেয়ে বিহু সম্পর্কীয় গৱেষণাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছি পৰিষে। সেয়ে উক্ত বিষয় সন্দৰ্ভত অধ্যয়ন কৰি নৰপত্ৰজন্মৰ বাবে নতুন চিন্তাৰ উন্মোচন সাধন কৰাটো বিষয় অধ্যয়নৰ আন এক উদ্দেশ্য।
- ৫) বিহুৰ সৈতে পঁয়টিনৰ সম্ভাৱনীয়তাক সংলগ্ন কৰি গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক দিশটোৰ উন্নতি সাধন কৰাৰ প্ৰয়াসেৰে গৱেষণামূল্যী চিন্তাৰে নতুনত আনিব বিচৰাটো বিষয় অধ্যয়নৰ আন এক উদ্দেশ্য।
- ৬) পূৰ্বৰ বিহু সংস্কৃতিৰ পৰিৱৰ্তিত কৃপ সম্পৰ্কত ইতিবাচক আৰু নেতৃত্বাচক দুয়োটা দিশেই আলোচনা কৰি এক সিদ্ধান্তত উপনীতি হোৱাটো বিষয় অধ্যয়নৰ আন এক প্ৰধান উদ্দেশ্য।
- ৭) পৰিৱৰ্তনৰ নামত বিহুগীত, লোকাচাৰ, বিহুত্য আদি ক্ৰমাঘয়ে হেৰাই যাব ধৰা পৰম্পৰাগত ধাৰাৰ বিভিন্ন দিশসমূহৰ সৈতে নৰপত্ৰজন্মক সেইবোৰ চিনাকি কৰাই দিয়া বিষয় অধ্যয়নৰ আন এক প্ৰধান উদ্দেশ্য।
- ৮) বিহুৰ সৈতে জড়িত বিবিন্ন দিশৰ লোকশিল্পীসকল, ওত : প্ৰোতভাৱে জড়িত বিজ্ঞলোকসকলক সংঘবন্ধ কৰি এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰাৰ লগতে শিল্পী এক্যমণ্ড গঠন কৰাৰ প্ৰয়াস কৰাটো বিষয় অধ্যয়নৰ এক উদ্দেশ্য।
- ৯) বৰ্তমানৰ আধুনিক বিহু সুৰীয়া গীত, কেচেটৰ বিহুগীত, মঞ্চত আৰদ্ধ হৈ পৰা বিহুত্যাই পৰম্পৰাগত বিহু সম্পর্কীয় ধাৰণাত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলাইছে তাৰ আলোকপাত কৰাটো বিষয় অধ্যয়নৰ আন এক উদ্দেশ্য।

উল্লিখিত উদ্দেশ্যসমূহৰ সফল কপায়ণ তথা উপস্থাপনৰ বেলিকা নিধাবিত বিষয়টিৰ অধ্যয়নৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে বুলিব পাৰি। কিয়নো প্ৰাচীন কালৰে পৰা বৰ্তমান সময়লৈকে চলি থকা বিহু মনোৰঞ্জনৰ দিশেৰে আগবঢ়াচি গ'লৈও বৰ্তমান সময়ত বৌদ্ধিকভাৱে তথা সাংস্কৃতিকভাৱে নিৰ্দিষ্ট মৰ্যদাৰে প্ৰতিষ্ঠাপিত হোৱাৰ সময় আহি পৰিছে বুলি অনুভব কৰা হৈছে। সেয়োহে নিজ সংস্কৃতিক ভাল পোৱা ব্যক্তিকপে এনে লোকসংস্কৃতিৰ সৈতে জড়িত বিষয়টিক গবেষণালক অধ্যয়ন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। মুখ্যতঃ নিবৰ্যন প্ৰাচীনতা আৰু বৰ্তমানৰ স্বৰূপলৈ লক্ষ্য বাখি বিষয়টিৰ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব আছে বুলি অনুভব কৰা হৈছে। তদুপৰি দেখিবলৈ পোৱা গৈছে যে বিহু সংস্কৃতিল যি বিৰচন তাৰ ইতিবাচক আৰু নেতৃত্বাত্মক দুয়োটা দিশেই চকুত পৰিছে। এতেকে সময়োপযোগী চিন্তাৰে যিহেতুকে বিষয়টি অধ্যয়ন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। এতেকে প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গুৰুত্ব যথেষ্ট পৰিমাণে আছে বুলি অনুভব কৰাৰ স্বাক্ষৰত অধ্যয়নে যে বিষয়টিৰ সন্দৰ্ভত নতুন নতুন চিন্তাৰ দিশ উন্মোচন কৰিব সেই বিষয়ে আমি অশোবালৈ কল্পনাৰ বিহুৰ সৈতে যিসকল ন-পূৰণি শিল্পী, কলা-কুশলী জড়িত হৈ আছে, তেওঁলোককো আমাৰ এই বিষয় অধ্যয়নে প্ৰত্যক্ষ কিম্বা পৰোক্ষভাৱে হ'লৈও সহায় কৰিব বুলি আশা বাখিছোঁ।

এতেকে উল্লিখিত বিভিন্ন উদ্দেশ্য আৰু বিষয়ৰ গুৰুত্বতা উপলক্ষি কৰি প্ৰস্তাৱিত বিষয়কপে গ্ৰহণ কৰি গবেষণা কাৰ্যৰ প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

০.০৩ বিষয়ৰ সৈতে সম্পর্কযুক্ত পূৰ্বৰূপ অধ্যয়নৰ সমীক্ষা :

প্ৰস্তাৱিত বিষয় অধ্যয়নৰ বেলিকা প্ৰাথমিক অনুসন্ধানত পোৱা তথ্যানুসাৰে পোৱা গৈছে যে তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভূপালী কাশ্যপে ২০১৭ বৰ্ষত 'The bihu festival of Assam through ages A study of its evolution from agrarian field to the proscenium stage' শীৰ্ষক বিষয়ৰ গুৰুত্বত গবেষণা কাৰ্য চলায়। ইয়াত বিহুৰ ক্ৰমবিবৰণৰ দিশ স্পষ্টভাৱে ফুটি উঠিছে। ড° মৰ্মী শমাই 'Source and evolution of Bihu song : An analytical study' শীৰ্ষক বিষয়ৰ ওপৰত গবেষণা কাৰ্য চলোৱাৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ জৰিয়তে ড° শমাই বিহুগীতৰ উৎস আৰু ক্ৰমবিবৰণ সম্পর্কে গুৰুত্বত গবেষণা কাৰ্য চলায়। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্দুল হছেইন আৰু ঝাটিমা বিশ্বেষণাত্মক অধ্যয়ন কৰাৰ লক্ষ্য আগত বাখিছিল। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্দুল হছেইন আৰু ঝাটিমা বিশ্বেষণাত্মক অধ্যয়নৰ কথা ব্যক্ত কৰিব পাৰি। তাৰোপৰি জয়কান্ত গন্ধীয়াৰ 'বিহু সংস্কৃতিৰ কপাৰেখা' গ্ৰন্থত বিহু সংস্কৃতিৰ বিষয়ৰ ওপৰত গবেষণা কৰে। তাৰোপৰি জয়কান্ত গন্ধীয়াৰ 'বিহু সংস্কৃতিৰ কপাৰেখা' গ্ৰন্থত বিহু বিহুৰ মৰ্যসমূহ জয়কান্ত গন্ধীয়াই গুৰুত্ব দিছিল। তেওঁ 'বঙালী বিহুৰ কথা' নামৰ গ্ৰন্থখনত 'অৰ্থবৃহৎ হওক বিহুলীৰ মৰ্যসমূহ' শীৰ্ষক অধ্যায়ত বিহুৰ স্বৰূপ আৰু গতি-প্ৰকৃতি সম্পর্কে আলোকপাত কৰিছে। সেই সন্দৰ্ভত তেওঁ মৃত্বৰ প্ৰসংগৰ কথা ব্যক্ত কৰিছে। ড° লীলা গণ্গৈয়ে 'বিহু এটি সমীক্ষা' গ্ৰন্থত বিহুৰ বিষয়ে বিশদ আলোচনা কৰিব পাৰি। আগবঢ়াইছে। এই সন্দৰ্ভত ড° গণ্গৈয়ে বিহুৰ স্বৰূপ আৰু গতি-প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছে বুলিব পাৰি। ড° মৃণাল কুমাৰ গণ্গৈয়ে সম্পাদনা কৰা 'বিহু সংস্কৃতিৰ তাৎপৰ্য' নামৰ গ্ৰন্থত বিহুৰ স্বৰূপ নামৰ এটি প্ৰকল্পত বিহুৰ স্বৰূপ, উৎপত্তিৰ ইতিহাস তথা বৰ্তমান বিহু সংস্কৃতিয়ে লাভ কৰা কপ সম্পর্কে আলোচনা আগবঢ়াইছে।

ইয়াব বাহিরে ড° তিলক চন্দ্র দত্তৰ 'বিহু সংস্কৃতিৰ গতি প্ৰকৃতি' নামৰ প্ৰবন্ধতো এই একে আলোচনা পোৱা গৈছে।

প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ সৈতে সম্পর্ক বক্ষ। কৰি বিভিন্ন বিহু অনুষ্ঠানৰ পৰা প্ৰকাশিত স্মৃতিগ্ৰন্থ পোৱা গৈছে। তেনে এক স্মৃতিগ্ৰন্থ হ'ল 'গগণা'। নাওহলীয়া আঞ্চলিক বঙালী বিহু সঞ্জিলনৰ কেইটাৰ সংখ্যাত প্ৰকাশ পোৱা স্মৃতিগ্ৰন্থ 'গগণা'ত বিষেষৰ গণেৰ 'বিহু অতীত আৰু বৰ্তমান', পোনালাম বলগোহাত্ৰিল 'বঙালী বিহু সংস্কৃতিৰ পেঞ্জেৰী লতাৰ দৰে অগ্ৰগতিৰ বেহৰণ', ড° মহেশ ডেকাৰ 'নিকৃত নিজতনীয়া বিহু', সতজিত চেতিয়াৰ 'ৰূপান্তৰৰ আলিদোমোজাত আজি আমাৰ বিহু', ড° মীন্তি গণেৰ 'নিৰৱৰ্ণ পটভূমিত বঙালী বিহু আৰু নাৰী', ড° মহেশ ডেকাৰ 'ক্ৰমবিকাশত অসমৰ মধ্য বিহু আৰু সাম্প্ৰতিক বেহৰণ', পৰিজ্ঞ গণেৰ 'বিহু প্ৰতি থকা দায়বন্ধতা' আদি বিভিন্ন প্ৰবন্ধ পোৱা দেখা গৈছে। য'ত বিহুৰ স্বৰূপ স্পষ্ট কপত ফুটি উঠিছে।

০.০৪ বিষয় অধ্যয়নৰ পদ্ধতি :-

যিকোনো এটা বিষয়ৰ গৱেষণালক্ষ অধ্যয়নৰ বাবে নিদিষ্ট একেটা পদ্ধতি নিৰ্বাচন বা গ্ৰহণ কৰাটো এজন গৱেষকৰ বাবে এক নিতান্ত প্ৰয়োজনীয় কথা। কিয়নো সেই পদ্ধতিৰ জৰিয়তে সুশ্ৰূখলিতকপত বিষয় অধ্যয়ন কৰিহে গৱেষণামূলকভাৱে অধ্যয়ন কৰিব খোজা বিষয়টিৰ সন্দৰ্ভত এক সিদ্ধান্ত বা মতামত প্ৰদানৰ বেলিকা সহায়ক হৈ পৰে। প্ৰস্তাৱিত গৱেষণা কৰ্মক যথোচিতভাৱে অধ্যয়ন কৰাৰ বেলিকা যথেষ্ট তথ্য-পাতিৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। সেই তথ্য-পাতিসমূহ বিহু ইতিহাস সম্পর্কীয়, বিহু পৰিবেশন বীতি সম্পর্কীয়। সেয়েহে এইক্ষেত্ৰত শিল্পী, বিজ্ঞানোক (ন-পুৰণি)ৰ সহায় অনন্ধীকাৰ্য। সেয়েহে প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণামূল্যী অধ্যয়নৰ বেলিকা এক সঠিক গতি প্ৰদানত সহায়ক হোৱাকৈ প্ৰয়োজনীয় বিভিন্ন তথ্য-পাতি আহৰণৰ হেতু ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন পদ্ধতিৰ লগতে বিভিন্ন বিষয় সম্পর্কীয় পুঁথি, প্ৰবন্ধ, স্মৃতিগ্ৰন্থ, সংকলন আদি পোৱা গৈছে। সেই সকলোৰোৰ অধ্যয়ন কৰি লগতে ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন পদ্ধতিৰ জৰিয়তে লাভ কৰা বিষয়ৰ তথ্যসমূহৰ একত্ৰিকপ বিশ্লেষণ কৰি প্ৰস্তাৱিত বিষয় সন্দৰ্ভত নিজস্ব চিন্তাৰে সিদ্ধান্ত বা মতামত আগবঢ়োৱাৰ বেলিকা বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

০.০৫ প্ৰস্তাৱিত বিষয় অধ্যয়নৰ বাবে তথ্য আহৰণৰ উৎস :-

প্ৰস্তাৱিত বিষয় সন্দৰ্ভত বিভিন্ন দিশ অধ্যয়ন কৰিবলৈ যাওঁতে বিভিন্নধৰণৰ বিহু সৈতে সম্পর্কিত তথ্যৰ অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়তা আছে। বিষয় অধ্যয়নৰ বেলিকা তথ্য আহৰণৰ উৎস স্বৰূপে 'মুখ্য উৎস' আৰু 'গৌণ উৎস' এই দুই ভাগত ভাগ কৰি লোৱা হৈছে। প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ তথ্য লাভৰ বাবে মুখ্য উৎস স্বৰূপে বিভিন্ন প্ৰাথমিক তথ্যক বিশ্লেষণ কৰিবলৈ বিভিন্ন মৌলিক প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰিবৰ বাবে সহায় লোৱা হৈছে। সেইসমূহ নিম্নোলিখিত ধৰণে প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰিবৰ বাবে সহায় লোৱা হৈছে।

১) বিহু সম্পর্কীয় বিভিন্নজন গৱেষকৰ গৱেষণা পত্ৰ।

২) বিহু সম্পর্কীয় বিভিন্নজন লেখকৰ মৌলিক প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণা পত্ৰ।

- ৩) বিহু সম্পর্কীয় অনুষ্ঠানের প্রকাশিত স্মৃতিগ্রন্থত প্রকাশিত প্রবন্ধ।
- ৪) বিহু সম্পর্কীয় বিভিন্ন সংকলিত গ্রন্থত প্রকাশিত প্রবন্ধ।
- ৫) বর্তমান সময়ত সামাজিক মাধ্যমত লাভ করা বিভিন্ন তথ্য-পাতি।
- ৬) বিভিন্ন আলোচনী, বাতৰি কাকতত প্রকাশিত বিহু সম্পর্কীয় পাণ্ডুলিপি ইত্যাদি।

উল্লিখিত 'মুখ্য উৎস'ৰ পৰা আহৰিত বিহু সম্পর্কীয় বিভিন্ন তথ্যক বাস্তৱিক কপত কৰায়িত কৰিবলৈ 'গৌণ উৎস'ৰ সহায় লোৱা হৈছে। প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণা কাৰ্য সম্পদ কৰিবৰ বাবে নৰীন-প্ৰৰীন (ক্ষেত্ৰভিস্তিক) বিহুৰ সৈতে জড়িত বিজ্ঞলোক, শিল্পীসকলৰ পৰা তথ্য আহৰণ কৰা হৈছে। স্থানীয় তেনে কেইগৰাকীমান বিহুৰ লগত প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য প্ৰদানেৰে সহায় কৰিব পৰা ব্যক্তিৰ ভালিকা নিম্নলিখিত ধৰণে আগবঢ়োৱা হ'ল-

গৌণ উৎস- (ক) সমল দাতা

১) পোনাৰাম বৰগোহাত্ৰি	-	২নং মধুটি, ডিক্ৰগড়
২) পবিত্ৰ গণ্গৈ	-	বৰকোলা গাঁও, ডিক্ৰগড়
৩) প্ৰসন্ন চেতিয়া	-	নাওহলীয়া, ডিক্ৰগড়
৪) সত্যজিৎ চেতিয়া	-	নাওহলীয়া, ডিক্ৰগড়
৫) জিন্তী গণ্গৈ	-	মাজগাঁও, ডিক্ৰগড়
৬) প্ৰদীপ শইকীয়া	-	হাতীজান, ডিক্ৰগড়

গৌণ উৎস (খ) : বিহুৰ মন্দস্থলী আৰু গাঁওসমূহত সৌশ্ৰবীৰে উপস্থিত থাকি লাভ কৰা চাকুস অভিজ্ঞতা।

উল্লিখিত বিষয় সম্পর্কিত আধাৰসমূহক বিষয় অধ্যয়নৰ তথ্য আহৰণৰ উৎসদ্বকাপে লৈ প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণা কৰ্মক আগবঢ়াই নিয়াৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

০.০৬ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু পৰিসীমা নিকপণ :

প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ গৱেষণামূল্যী অধ্যয়নৰ কৰিবলৈ যাওঁতে নিৰ্দিষ্ট এক ক্ষেত্ৰ আৰু পৰিসীমা নিকপণ কৰি লোৱাটো প্ৰতিগৰাকী গৱেষকৰ বাবে প্ৰথম আৰু মুখ্য কৰ্ম। উক্ত দিশৰ অপৰ্যাপ্ত থাকিলেহে গৱেষণা কৰিবলৈ লোৱা বিষয় সন্দৰ্ভত সঠিক সিদ্ধান্ত বা মতামত আগবঢ়াব পাৰি। আমাৰ প্ৰস্তাৱিত বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰকাপে পৰম্পৰাগত তিনিবিহুৰ স্বৰূপ বিচাৰৰ ক্ষেত্ৰখনকে নিৰ্বাচন কৰি ইয়াৰ অনুনিহিত বিহু ইতিহাস, অসমীয়া লোকমন আৰু বিহু, নিৰাচিত অঞ্চলৰ বিহুৰ স্বৰূপ, বিহুৰ বিভিন্ন পৰম্পৰা আৰু পৰিৱৰ্তন, গীত-মাত, নৃত্য, লোকাচাৰ আদিৰ পৰিৱৰ্তন, বিহু সংস্কৃতিৰ সম্ভাৱনায়তা, প্ৰত্যাহৰণ, বিহুৰ সৈতে পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনা ইত্যাদি দিশসমূহ বিষয়ৰ অনুগত ক্ষেত্ৰকাপে গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

অসমৰ জাতীয় সংস্কৃতিৰ এক অংগ বিহুৰ পৰিসৰ বিশাল। এতেকে বিষয়ৰ ব্যাপকতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি প্ৰস্তাৱিত বিষয়টি অধ্যায়ন কৰিবলৈ যাওঁতে পৰিসীমাকাপে কেবল স্থানীয় ডিক্ৰগড় জিলাৰ অনুগত তৈল নগৰী দুলীয়াজান অঞ্চলৰ নিকটৰতাৰ কেইখনমান গাঁৱৰ বিহু সম্পর্কীয় বিভিন্ন দিশ অধ্যয়ন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

প্রথম অধ্যায়

১.০০ অসমত বিহু ইতিহাস :-

এখন রাজ্যৰ সকলো ধর্মৰ, সকলো বর্ণৰ মানুহে স্বতঃস্ফূর্তিভাবে পালন কৰা উৎসরকে জাতীয় উৎসর
বোলা হয়। সাংস্কৃতিক চেতনার দিশেনি ভূমুকি মাবিলে পোন থগমে বিছুল কথাটি মনলৈ আছে, অন্তত :
সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ জনতাৰ মাজত। কেতিযাৰ পৰা আৰু কেনেকৈ অসমত বিছুল পঞ্চলন হ'ল তাক জনা নামাচ।
ইতিহাসে তুকি নোপোৱা কালৰে পৰা এই ভূ-গণত বিভিন্ন নৃগোষ্ঠীয় লোকে চেওলোকৰ উৎসব-অনুষ্ঠান
সমূহ পালন কৰি আহিলেও সাম্প্রতিক সময়ত জাতি, বর্ণ, ধর্ম নিৰ্বিশেষে অসমৰ মানুহে জাতীয় উৎসব
আদৰি লোৱা উৎসৱটিয়োই হ'ল বিহ। ভাৰতবৰ্যব বিভিন্ন স্থানতো ‘বিহ’ আসমীয়া মানুচৰ জন্মাতৰে সামুদ্রিক
পৰিচয়।

আমাৰ বহুতৰে মনত সততে এক প্ৰশ্ন উদয় হয় যে প্ৰাচীন অসমত ইমানকেৰ ভাষিতচন্দ্ৰ বৰুৱা লোকচাৰ, অনুষ্ঠান, উৎসৱ আদি থাকোতে বিছনো কিয় জাতীয় উৎসৱ হ'ল? বিহু পৰিবৰ্তনকাৰী উৎসৱ জাতীয় উৎসৱৰ মৰ্যদা পাৰ পাৰিলেহেতেন! এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ পাৰলৈ বিহু উৎসৱ আৰু প্ৰতিবেশিক পৰীক্ষা সম্পর্কে অধ্যয়নৰ গত্যন্তৰ নাই। কাৰণ বৰ্তমান সময়ত ব্যাপক পৰিসৱ লাভ কৰা মিহে এণ্ডিয়ে কৰিবলৈ পৰ্যায় পোৱাহি নাছিল। যুগ-যুগান্তৰৰ পৰা এই ভূ-খণ্ডত বাস কৰা প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰ বচনগীয়া উৎসৱ আমাৰ চেনেহৰ বিহুটিক চহকী কৰি আহিছে।

এসময়ত বিহু শব্দটো সংস্কৃত শব্দ ‘বিষু’ বা ‘বিষুবৎ’ৰ পৰা আহিছে বুলি বৰ্ণ হিন্দু পণ্ডিতে কলা অন্তর্ভুক্ত বিশ্বাস কৰিছিলো যদিও বিজ্ঞৃত অধ্যয়ন আৰু প্ৰশালীবৰ্ক গৱেষণাই এনে মতবাদৰ সাৰশূন্যাতক প্ৰমাণ কৰিলৈ। দৰাচলতে বিহুত আৰ্যমূলীয় উপাদান নৃতাঙ্গই গৌণ, কাৰণ বিহু ইল মূলত : মংগোলীয়সকলৰ উৎসৱ পাছতে অসমৰ এই ভূ-খণ্ডৈ অহা তিকৰতবৰ্মী আৰু টাই বা শ্যাম সকলৈই বিহুক অসমত অষ্ট্রিকসকলৰ পাছতে অসমৰ এই ভূ-খণ্ডৈ অহা তিকৰতবৰ্মী আৰু টাই বা শ্যাম সকলৈই বিহুক প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। তিকৰতবৰ্মীসকলৰ বড়ো, মিচিৎ, মৰাণ, মটক, কছুৰী, ডিমাচা, তিৰা, বাভা আদি। টাইসকলৈ বৈছাণ, আলি-আয়ে-জিগাং, বিছু, বিছুৰা, দোমাহী, পয়ছ, পিহ আদি বিভিন্ন নামেৰে অতীজৰে পৰা পৰিষ্কাৰ কৰি আহিছিল। এই সকলোৰেৰ উৎসৱেই বসন্তকালীন আৰু কৃষিভিত্তিক উৎসৱ। এনে পটভূমিত, পালন কৰি আহিছিল। এই সকলোৰেৰ উৎসৱেই বসন্তকালীন আৰু কৃষিভিত্তিক উৎসৱ বিহুৰে জাতীয় উৎসৱৰ গৱিষ্ঠ সংখ্যক মংগোলীয় মূলৰ বাসিন্দাৰে ভৰা থাজ্য এখনত মংগোলীয়সকলৰ উৎসৱ বিহুৰে জাতীয় উৎসৱৰ মৰ্যাদা লাভ কৰা বুলি ভৰাৰ থল আছে।

মৰ্যদা লাভ কৰা বুলি ভবাৰ থল আছে।
মৎগোলীয়সকলৰ ভিতৰত চূটীয়াসকলে উজনি অসমৰ শদিয়া অঞ্চলক কেন্দ্ৰ কৰি আহোমসকল
অহাৰ বহু আগতেই এখন শক্তিশালী বাজাৰ স্থাপন কৰিছিল। চূটীয়া সকলৰ বাজত্বকালতেই এই ভূ-খণ্ডত
পোন প্ৰথমে বিহুৰে পোথা মেলিছিল আৰু পৰবৰ্তী সময়ত আহোমসকলে ইয়াৰ লালন-পালন কৰিছিল। ড°
শইকৌয়াই 'দেউৰী চূটীয়া'ত তথ্য সহকাৰে উল্লেখ কৰিছে যে- চূটীয়া ভাষাত বিহু 'বিচু' বুলি
কোৱা হয়। 'বি' মানে অতি, 'চু' মানে আনন্দময় বুজায়। গতিকে 'বিচু' শব্দটি অপৰ্যাপ্ত হৈ 'বিহু' শব্দৰ উৎপত্তি
হৈছে। আনহাতে গবেষক ডিস্ট্ৰিক্ট গবেষণা মত প্ৰকাশ কৰিছে যে- টাই ভাষাৰ 'পয়ত' শব্দই গো-পূজাৰ
গো-উৎসৱ বুজায়। 'পয়' মানে উৎসৱ আৰু 'হ' মানে গুৰু। ব'হাগ বিহু আগদিনা গুৰুক গা-ধূৰাই গো-পূজাৰ
কৰা, আৰু পৰিত্র গুৰুৰ ছালৰ বাদ্যক আগস্থান দি গো-পূজাৰ দৰে সন্ধান জনোৰা হয় বাবে এই উৎসৱক

‘পয়ছ’ বোলা হয়। সেই ‘পয়ছ’ শব্দৰ অপভ্রংশই ‘বিহু’ হোৱা বুলি ধৰণা আমুলক নহয়। অৰশে বিহুৰ ভাৰ আৰু অৰ্থৰ দিশেনি বিচাৰ কৰিলে চৃতীয়া ‘বিহু’ শব্দৰেই অপভ্রংশ বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

‘বিহু’ নাইবা ‘পয়ছ’, য’ব পৰাই বিহুৰ উৎপত্তি নহওক কিম, বিহু মূলতঃ মণ্ডোলীয় সকলৰ অৱদান। দেহৰ বজ্জ্বে বজ্জ্বে বিহুৰ বীজ নিহিত হৈ থকা চৃতীয়া সকলৰ বাজতৰ পতন হৈছিল এই বাবেই। আনহাতে, আহোমসকলে এই বিহুৰ জৰিয়তেই চলেৰে মোৰামৰীয়াৰ হাতৰ পৰা বাজ উদ্বাল আৰু চৃতীয়া বাজ জয় কৰিছিল। চৃতীয়া বাজ পতনৰ পাছত আহোমসকলৰ শাসন কালত বিহুৰ অধিক বিস্তৃতি লাভ কৰে। ‘সাত বাজ মাৰি এক বাজ কৰা’ আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ পৃষ্ঠপোষকতাই বিহুক অন্য এক মাত্ৰা প্ৰদান কৰিলে। অৰশে সমস্ত পদ্মৰ গাঁগেৰ ভাষা এনেকুৰা : কোনো বুৰঞ্জীত আহোম বজাই বংঘৰৰ বাকবিত বিহু চোৱাৰ কথাৰ উল্লেখ নাই। সাতসৰী অসম বুৰঞ্জীৰ মতে বংঘৰৰ ওপৰ মহলাত কোন ক'ত বহিৰ তাৰ নিৰ্দিষ্ট কৰা থাকে। সেইমতে বজা বহাৰ যিখন ঠাই, তাত যদি এজন মানুহ চকীটো বহে, তেওঁ বংঘৰৰ বাকবিমন তাৰ পৰা দেখা নাপায়। দ্বিতীয়তে, যদি তাত বিহু চাইছিল এজন বজাই চাওক বা ধাৰাবাহিক কেইবাজনো বজাই চাওক তেতিয়াহলৈ বিহুক কেন্দ্ৰ কৰি এটা বিষয়বাব সৃষ্টি হ'লহৈতেন। কিন্তু তেনে কোনো শ্ৰেণী আমি নেপাওঁ।

যি কি নহওক, আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ দিনতেই পথাৰ আৰু গচ্ছলৰ বিহু আহি বংঘৰৰ বাকবি শুবনি কৰিলে। বুৰঞ্জীত উল্লেখ নাথাকিলেও স্বৰ্গদেউ কুন্সিংহই পোনপ্রথমে বিহুক জাতীয় উৎসৱ হিচাবে বাজকীয় মৰ্যদা দিয়ে বুলি কথিত আছে। গতিকে বজাঘৰীয়া পৃষ্ঠপোষকতাৰ ফলতেই আজি আমি বিহুটিক জাতীয় উৎসৱ হিচাপে পালন কৰিবলৈ পোৱাৰ সম্ভাৱনীয়তা নুই কৰিব নোৱাৰি।

বজাঘৰীয়া পৃষ্ঠপোষকতা লাভ কৰিলেও আহোম বাজতৰ বিহু প্ৰধানকৈ উজনি অসমতে সীমাবদ্ধ আছিল। কিয়নো আহোমসকলৰ বাজত্বও আছিল বংপুৰ কেন্দ্ৰিক। এই সময়ছোৱাত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয়ে পালন কৰিলেও নামনি অসমৰ সমাজখনক বিহুৰে স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাছিল আৰু এই ধাৰা কুৰি শতিকাৰ পঞ্চাশৰ দশকলৈকে অব্যাহত আছিল। আনহাতে, আহোমসকলৰ পৰিবৰ্তী ব্ৰিটিশৰ শাসনকালত বিহুৰে পৃষ্ঠপোষকতাৰ পৰিবৰ্তে প্ৰত্যাহৰণৰহে সমুখীন অধিক হৈছিল। তথাপি বিহুৰে অসমৰ প্ৰধান উৎসৱৰ মৰ্যদা হেকওৱা নাছিল। উইলিয়াম ৰবিনছনে তেওঁৰ ‘A Descriptive Account of Assam’ গ্ৰন্থত বিহুৰ বিষয়ে লিখিছে, “The Assamese have two principal festivals, called Bihu. The first festival of the year termed the Baisak Bihu and is celebrated in the first three days of Baisak. On this occasion people devote the whole of the first day to mutual visit and compliment, as Europeans to the first day of the year.” ব্ৰিটিশসকলৰ উপৰিও বাজকুমাৰ বিদ্যাৰঞ্জনৰ ‘উদাসীন সত্যশ্ৰবাৰ অসম ভ্ৰমণ’ (১৮৮১) শীৰ্ষক গ্ৰন্থত বিহুক অসমৰ জাতীয় উৎসৱ হিচাপে অভিহিত কৰিছে। এনেধৰণৰ মত আৰু উদ্ভৃতিসমূহৰ পৰা এইকথা প্ৰমাণিত হয় যে, ব্ৰিটিশ উৎসৱ হিচাপে অভিহিত কৰিছে। এনেধৰণৰ মত আৰু উদ্ভৃতিসমূহৰ পৰা এইকথা প্ৰমাণিত হয় যে, ব্ৰিটিশ শাসনৰ সময়ছোৱাতো বিহু অসমৰ বিশেষকৈ উজনি অসমৰ জনসাধাৰণৰ মাজত সবাতোকৈ জনপ্ৰিয় উৎসৱ আছিল।

আনহাতে, ব্রিটিশ শাসনৰ সময়ত্বেৰাতে বিহুৰে আটাইতকৈ কঠিন প্ৰত্যাহবানৰ সন্মুখীন হৈছিল।
সেই সময়ৰ সামাজিক সংঘাতে বিহুৰ অঙ্গভূতৰ প্ৰতি একপৰকাৰ ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছিল। বিশেষকৈ পাশ্চাত্যৰ
ন-শিক্ষাবে শিক্ষিত তথা কলিকতীয়া সংস্কৃতিত দীক্ষিত কিছু মধ্যবিষ্ণু লোকে বিহুক অঞ্চল বুলি অভিহিত
কৰিছিল। এইসকলৰ ভিতৰত বাংলাভাষাত আসাম বুৰঞ্জীৰ প্ৰণেতা হলিবাম টেকীয়াল ফুকন, গুগাডিবাম
চৰকাৰ, কমলাকুমুৰ ভট্টাচাৰ্য আদি আছিল অন্যতম।

দ্বিতীয় অধ্যায়

২.০০ অসমীয়া লোকমন আৰু বিহু :-

লোকমন লোকজীৱন আৰু লোকবৃত্তি অবিচেদ্যভাৱে সম্পর্কযুক্ত; এটাক আনটোৰ পৰা পৃথক কৰি বিচাৰ কৰিব নোৱাৰিব। মানুহৰ যি সমষ্টিগত মনে লোকজীৱনক নিয়ন্ত্ৰিত কৰি আহিছে সেই মনটোৱেই লোকমন। তাৰ আধাৰত গঢ় লৈ উঠিছে সামাজিক মূল্যবোধ, পৰম্পৰা, বীতি-চীতি, বিশ্বাস, সংকাৰ, জীৱনধাৰণ পদ্ধতি- এই সকলোৰে। ব্যক্তিগত মন তথা প্রতিভাৰ অৱদান ইয়াৰ মাজত অনৰ্ধীকাৰ্য হ'লেও যি একোটা জনসমষ্টিৰ উন্মৈহত্তীয়া সম্পদত পৰিণত হয়। বিভিন্ন লোকউৎসৱসমূহে লোক তথা লোকজীৱনক অকৃত্ৰিম ৰাগত প্ৰকাশ কৰে। স্বকপতে কৰলৈ গ'লৈ লোকসংস্কৃতিৰ মাজত মানুহৰ ভিতৰৰে ভিতৰৰ মানুহটোৱে যিদৰে আৰ-বেৰ মোহোৱাকৈ প্ৰকাশিত হয়; অন্য কোনো মাধ্যমৰ দ্বাৰা সি সন্তুষ্ট হ'ব নোৱাৰে। এইকথা পৃথিবীৰ সকলো ঠাইবে লোকউৎসৱৰ ক্ষেত্ৰত সমানে প্ৰযোজ্য। অসমৰ লোকউৎসৱসমূহৰ ভিতৰত বিহু প্ৰধান- যি অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱন, নগৰীয়া জীৱন, বিভিন্ন জনগোষ্ঠী সকলোকে সামৰি অসমীয়া জনজীৱনৰ যাৰবত্তাৰ প্ৰকাশেৰে জাতিটোৰ বাপতি সাহেন হৈ উঠিছে।

বিহু উৎসৱৰ আৰম্ভণি কেতিয়া আৰু কেনেকৈ হ'ল তাক লৈ বিভিন্নজনে বিভিন্ন মত প্ৰকাশ কৰে। সি যি নহওঁক কৃষি সভ্যতা সৃষ্টিৰ পিছতহে যে বিহুৰ দৰে লোক উৎসৱৰ জন্ম হৈছিল- এই কথাত অকণো সন্দেহ নাই। আদিক আৰণ্ঘিক জীৱনত অসংবন্ধ মানুহৰ মাজত, অৱণ্যৰ পৰা ফলমূল আহৰণ কৰি, জীৱ-জন্ম চিকাৰ কৰি জীৱন ধাৰণ কৰা মানুহৰ আদিম স্তৰত লোক সংস্কৃতিৰ উৎসৱ হোৱা নাছিল। আনকি লোকজীৱন তথা লোকসংস্কৃতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সমষ্টিগত জীৱন তথা লোকমনৰ সৃষ্টিও এই স্তৰটোত সন্তুষ্ট হৈ উঠা নাছিল।

পিছৰ কালত মানুহে তাৰ জীৱনক অধিক উন্নত কৰি ল'লৈ। হাবিৰ পৰা ফলমূল আহৰণ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে নিজেই তাৰ উৎপাদন আৰু সংৰক্ষণ কৰিবলৈ শিকিলৈ। এনেদৰেই আৰম্ভ হ'ল কৃষি সভ্যতাৰ। তাৰ লগে লগে মূলত : কৃষিকাৰ্যৰ বাবেই জীৱজন্ম পোহিবলৈ শিকিলৈ। জুইৰ আৰিঙ্কাৰে মানুহৰ সভ্যতাৰ যুগান্তকাৰী পৰিৱৰ্তন ঘটালৈ। এনেদৰেই মানুহৰ জীৱন ধাৰণ পদ্ধতি আৰু তাৰবাবে মানুহে কৰা কৰ্মও অধিক বৃচ্ছিপূৰ্ণ হ'ল। কৃষিকৰ্মৰ তথা জীৱন ধাৰণৰ প্ৰয়োজনত এক সমষ্টিগত মনৰ আধাৰত সমাজৰ ধাৰণাটোও গঢ় লৈ উঠিল এই স্তৰত। ইয়াৰ আধাৰতে গঢ় লৈ উঠিল লোক সংস্কৃতিৰ সকলো সমলৰ। মানুহৰ দৈনন্দিন জীৱন চৰ্যাৰ উপৰিও এই সকলোৰেৰ প্ৰকাশ ঘটিছে বিহু উৎসৱৰ পাৰ্বনৰ মাজত। অসমীয়া লোকমন তথা লোকজীৱনৰ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ তথা বিচিত্ৰ কৰপৰ প্ৰকাশ ঘটিছে বিহু উৎসৱত। কৃষিকৰ্মৰ বিভিন্ন পয়ঃস্থিত বছৰৰ তিনিটা ঝাতুত পালিত ব'হাগ বিহু বা বঙালী বিহু, কাতি বিহু বা কঙালী বিহু আৰু মাঘবিহু বা ভোগালী বিহু এই তিনিওটাৰ মাজত অসমীয়া লোকমনৰ বিশিষ্ট স্বৰূপৰ বৈচিত্ৰ্যময় প্ৰকাশ ঘটিছে।

অসমীয়া জাতিগঠন প্ৰক্ৰিয়া যিদৰে বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ সংযোগ, সংঘাত তথা সংশ্ৰেণণৰ ফল, ঠিক সেইদৰে অসমীয়া লোকৰ সৃষ্টিৰ আৰতো তেনেধৰণৰ কাৰকেই প্ৰধানত : কাম কৰিছিল। পৃথিবীৰ সকলো ঠাইবে লোকজীৱন, লোকমন তথা লোকবৃত্তিৰ বিশ্বায়কৰ সামৃদ্ধ্য থাকে। কিন্তু ভৌগোলিক অৱস্থান, অথনৈতিক অৱস্থা আদিৰ বাবে একোখন ঠাইব লোকজীৱনৰ কিছুমান স্বকীয় বৈশিষ্ট্য গঢ় লৈ উঠে। অসম

ফেরতো ভৌগোলিক অবস্থান, প্রাকৃতিক সৌন্দর্যা, অগ্রনীতি ইত্যাদিয়ে ইয়াৰ লোকমন আৰু লোকজীৱনক এক সুকীয়া চৰিত্ৰ দান কৰিছে।

পূৰ্বই উল্লেখ কৰা হৈছে যে লোকজীৱন, লোকমন আৰু লোকসংস্কৃতি কৃষিসভ্যতাতহে গড় লৈ উঠিছিল। সেয়েহে লোক উৎসবৰো অনেকেই কৃষিৰ লগত জড়িত। তাৰ মাজত কোনো ধৰ্মীয় বিশ্বাস জড়িত হৈ থাকিব পাৰে, কিন্তু যি কোনো এক নিৰ্দিষ্ট ধৰ্মত হ'ব নোৱাৰে। অসমৰ বিহু মূলতঃ কৃষিভিত্তিক উৎসব। ইয়াৰ মাজতো কিছুমান ধৰ্মীয় বিশ্বাস আৰু কৃত্য জড়িত হৈ আছে। তাৰ কোনোটোইত কোনো ধৰ্মতৰ সৈতে সম্পৃক্ত। কিন্তু বিহু প্ৰধানতঃ কৃষি উৎসবহে, ধৰ্মীয় উৎসব নহয়।

অসমৰ বঙালী বিহুৰ মাজতো ভাৰতৰ বিভিন্ন জন-গোষ্ঠীৰ মাজত থকাৰ দৰে বিভিন্ন লোকবিশ্বাসৰ প্ৰতিফলন ঘটিছিল। সেই বাবেই ডেকা-গাভৰকৰে উদ্দাম যৌৱনৰ গীত নৃত্য কৰিছিল নৈৰ পাৰত, মুকলি পথাৰত, গছৰ তলত ইয়াৰ মাজতে তেওঁলোকে জীৱনৰ লগবীও লগবীও বিচাৰি লৈছিল। ডেকাই গাভৰক আৰু গাভৰকৰে ডেকাক যৌৱনসুলভ কামনা বাসনাৰ উমান দিয়ে। প্ৰেমৰ আবেগত বিহুলীৰ পৰাই কোনোৰা ডেকাই সমাজৰ বাধ্যবাধকতাকো নেওঢ়ি কোনোৰা গাভৰক পলুৱাই নিয়ে।

বিহুত পালিত কিছুমান লোকাচাৰে অসমীয়া লোকমনৰ মানবীয় তথা ৰচিপূৰ্ণ স্বৰূপকে উদঞ্চই দিয়ে। বিহু দিনা কনিষ্ঠসকলে বয়স্কসকলক আশীৰ বিচাৰি সেৱা জনায়। সেইদৰে বয়স্কসকলেও কনিষ্ঠসকলক আশীৰ্বাদ দিয়াৰ উপৰিও সাধ্যানুসৰি উপহাৰ প্ৰদান কৰে। তদুপৰি আলহী অতিথিক পিঠা-পনা, জা-জলপানেৰে আপ্যায়িত কৰা হয়। ইয়াৰ মাজত যদৰে পৰিয়ালৰ বাস্তোন আটুট বৰ্খাৰ প্ৰয়াস কৰা হয়। ঠিক সেইদৰে ইজনে সিজনক কুশল বিনিময়ৰ জৰিয়তে সম্পৰ্কি গঢ়ি তোলাৰ চেষ্টা কৰে।

ৰজা বা ডা-ডাঙৰীয়াৰ প্ৰতি স্বাভাৱিক আনুগত্য থাকিলেও অসমীয়া লোকমনে ৰাইজৰ সন্মিলিত শক্তিতহে বিশ্বাস কৰে। বঙালী বিহুত হচৰি গোৱাৰ সময়ত ৰজা বা ডা-ডাঙৰীয়ায়ো ৰাইজৰ ওচৰত সেৱা জনাই আশীৰ্বাদ লয়। বিহুীতত অসমীয়া লোকমনৰ স্বৰূপ ফুটি উঠিছে এনেদৰে-

তোৰো মনে গ'লে মোৰো মনে গ'লে
কি কৰিব কলিতা কুলে।

বৰ্তমান সময়ৰ অসমৰ নগৰে চহৰে, গাঁৰে ভূগ্ৰে যথোবিহুৰ আধিক্য দেখা গ'লেও তাৰ মাজত অসমীয়া লোকমনৰ মানবীয় তথা ৰচিপূৰ্ণ মনোভাৱৰ পৰিচয় বহু দিশতে পাৰ নোৱাৰি। বছৰি শাতাধিক বিহুগীতৰ কেছেট ওলালেও তাৰ প্ৰায়ভাগেই বিকৃত ৰূপৰূপ।

২.০১ দুলীয়াজান অঞ্চলৰ বিহুৰ স্বৰূপ :-

অসমীয়া জাতিৰ মান আৰু প্ৰাণ জিলিকি উঠা জাতীয় উৎসবেই হ'ল বিহু। বিহু দীঘে-বাণিয়ে জাতি হিচাপে অসমীয়াৰ হৃদয়স্পন্দন প্ৰকাশি উঠে। বিহু উৎসবৰ লোকাচাৰসমূহত অসমীয়া জাতিৰ সাংস্কৃতিক মূল্যবোধ আৰু প্ৰাচুৰ্যৰে লগতে অসমীয়া মনটো আছে।

বিহু অসমৰ কৃষিভিত্তিক উৎসব। বিহুৰ ইতিহাস কৃষিকৰ্মৰ ইতিহাসৰ সমানে পূৰ্বণ। পূৰ্বৰ কৃষিজীৱী

আর্যভিন্ন মঙ্গোলীয়সকলের বুকুৰে-পিঠিয়ে উঠিয়েই বিহুৰ প্রাণেছল কপ ল'লেহি। সেয়েহে
 কৃষিকর্ম চক্রটোৰ তিনিটা বিশেষ তাৎপর্যপূর্ণ সময়ত বিহু পালন কৰা হয়। প্রস্তাৱিত গবেষণাধৰ্মী প্ৰকল্পটিৰ
 বাবে নিৰ্দীৰণ কৰা উজ্জনি অসমৰ তৈল নগৰী কাপে খ্যাত দুলীয়াজান অঞ্চলৰ দাঁতিকাঘৰীয়া পাঁচখন গাঁও-
 বৰকোলা, নাওহলীয়া, মাজগাঁও, ২নং মধুটিৎ, হাতীজানৰ পৰা সংগ্ৰহীত বিভিন্ন তথ্যৰ ভিত্তি ক'ব পৰা
 যায় যে কৃষিকর্ম চক্রটোৰ তিনিটা বিশেষ তাৎপর্যপূর্ণ সময়ত বিহু পালন কৰা হয়। ব'হাগ বিহু কৃষিকর্ম
 আৰম্ভ কৰাৰ প্ৰাক্মুহূৰ্তৰ উৎসৱ। এই বসন্ত বাহুৰ কালজোৰাত প্ৰকৃতিয়ে এটা নতুন কপ পৰিগ্ৰহণ কৰে।
 গছ-বনে লতিকাই ন-কুইপাতৰ সাজ পিছি পৃথিবীৰ বুকুলৈ যেন উজ্জাহৰ চল নমাই আনে। এই উজ্জাহৰ
 বতৰত কৃবিজীৰী স্থানীয় সকলো লোকে প্ৰকৃতিৰ সৈতে একাৰা হৈ বৰেহষ্টচ কৰে। গীত-গাই, নাচ-বাগি
 আনন্দ কৰি খেতিৰ বাবে নিজক সতেজ কৰি তোলে। এই বিহু হ'ল- কৃষকসকলৰ আশা আৰু আনন্দৰ
 উৎসৱ। কিন্তু ব'হাগ বিহুত ধৰ্মীয় ভাৰ সামান্য, ৰং-আনন্দৰ ভাৰ আনেক। ব'হাগ বিহুৰ অন্যতম আকৰ্ষণীয়ৰ
 অনুষ্ঠান 'ঁচৰিব' সৃষ্টি নোহোৱা হ'লে ইয়াত ধৰ্মী যত্নৰ একেবাবে নাথাকিলেহৈতেন বুলিব পাৰি। সাম্প্রতিক
 কালত তিনিটো বিহুৰ ভিতৰত ব'হাগ বিহুৰ জনপ্ৰিয়তা অধিক। বৰ্তমান মানুহে বৰকৈকে আলোচনা-বিলোচনা
 নকৰিলৈও বা মানি চলিবলৈ নিবিচাৰিলৈও মূলতঃ ব'হাগ বিহুৰ ভাগ দুটা- চ'তৰ বিহু আৰু ব'হাগৰ বিহু।
 যিটো নিৰ্বাচিত দুলীয়াজান অঞ্চলৰ উলিখিত গাঁওসমূহত ক্ষেত্ৰভিত্তিকভাৱে কৰা অধ্যয়নত স্পষ্ট কপত
 দেখিবলৈ পোৱা যায় ব'হাগ বিহু চ'তৰ বিহুৰ ক্ৰমবিকাশৰ পৰিগতি; বহা বিহুৰ সময়ত প্ৰদৰ্শিত নাচ-বাগৰ
 হঠাৎ ওপজা নহয়। এইবোৰ পূৰ্বে চ'তৰ বিহুতে আছিল, পিছলৈহে ব'হাগৰ বিহুলৈ আহিল। পূৰ্বৰ দৰেই
 আজিও ভাৰতীয় আৰ্য সামাজিক ব্যবস্থাত গৰকক প্ৰধান কৃষি সৰ্জুলি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰে দুলীয়াজান
 অঞ্চলৰ এই গাঁও সমূহতো গৰকক কৃষিৰ মূল আহিলা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বঙালী বিহুৰ গৰক বিহুৰ
 দিনা বাতিপূৰাই যিসকলৰ ঘৰত গৰক থকা দেখা যায়, গৌৰৰ সেইসকলে বাইজে গৰকল মূৰত আৰু শিঙ্গত
 সৱিয়হৰ তেল ঘাই দীঘলতিৰ নুমুলা ঠাবিৰে কোৰাই কোৰাই গৰকবোৰক পথাৰলৈ খেদি নি ওচৰতে থকা
 পুথুৰী, পিটনি, বিল, হোলা আদিলৈ নি তাৰ পানীৰে গা ধুৱাই আৰু লাও, বেঙনা আদি খাৰলৈ দিয়া হয়।
 গধুলি তৰা আৰু মৰাপাটোৰে বাটি উলিওৰা ন-পঢ়াৰে গৰকবোৰ বঞ্চা হয়। সেইদিনা গধুলি বিৰিণা, হাতীশূৰীয়া,
 মাথিয়তী আৰু পথকৰা বিহলঙ্গনীৰে গোহালিত জাগ বা খৃপ দিয়া হয়। বিতীয় দিনা বক্ষ-বাক্ষৰ, মিতিৰ-
 কৃতৃষ্ণক নিমন্ত্ৰণ কৰি আনি খুওৰা-খুওৰা কৰা হয়। সেইদিনা দুপৰীয়া গৌৱৰ বাইজে ভাত নাথায়। জলপান
 আৰু পিঠা-পনাসমূহ যায়। বয়সিয়ালসকলে বাতিপূৰা গা-ধূই নামঘৰত নাম গায়। সকৰে ডাঙৰত সেৱা
 কৰি আশীৰ্বাদ লয় আৰু ঘৰলৈ আহি জা-জলপান যায়। পৰম্পৰা মতে এই বিহুত বাতি ঘৰে ঘৰে ডেকা-
 ল'বাইতে ঁচৰি গায় আৰু দিনত মুকলি পথাৰত ডেকা-গাভকৰে দল বাক্ষি বিহুগীত গায় আৰু নাচে যদিও
 এই দুলীয়াজান অঞ্চলৰ দাঁতিকাঘৰীয়া গাঁওকেইখনত দুই-এদল চেমনীয়া ঁচৰিৰ বাহিৰে তেনে কোনো
 বিশেষ ডেকা-গাভকৰ ঁচৰি পোৱা নাযায়। অৱশ্যে এইবিহুটি বিহুৰ জাতীয় সাজপাৰ, আ-অলংকাৰ,
 বিহুগীত, বাদ্যযন্ত্ৰ, খাদ্যসম্পৰা, লোক-পৰম্পৰা, লোকবিশ্বাস আদিৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে গ্ৰামাঞ্চলৰ

বিষ্ণুপ্রেমী অসমীয়া মাজত। বিহুক কেন্দ্র কৰি স্থানীয় বাইজৰ মাজত বিভিন্ন ধৰণৰ অনুষ্ঠান বথা হয়। যেনে-
কণী ঘুঁজ, বিছনাম, মুকলি বিহু আদি।

ৰঙালী বিহুটি খেতি-বাতি আৰু অসমীয়া শিপিনীৰ তাঁতশালখনৰ লগত নিবিড় সম্পদ। ৰঙালী বিহুৰ
অবিচ্ছেদ্য অংগ শিপিনীৰ মৰমৰ গামোচাখনি। সেয়েহে বসন্তকালৰ আগমনৰ লগে লগে মাজগাঁও, বৰকোলা
গাঁও, হাতীজান আদি এই গাঁওসমূহত খিটিপ খিটিপ তাঁতশালৰ মাঁকোৰ মাত শুনিবলৈ পোৱা যায়। তাঁতৰ
দোৰপতি মনে পিত লবিব ধৰে আৰু পলকত মাকুট। বিহু দিনত প্ৰতি হেঁপাহেৰে গামোচাখনি প্ৰিয়জনৰ
হাতত তুলি দি অপাৰ আনন্দ আৰু সন্তোষ লাভ কৰে। সেয়েহে বিছনামত গাইছে এনেদৰে-

মৰমৰ দীঘেদি

চেনেহৰ বাণিবে

হেঁপাহৰ আঁচুৱে বোৱা,

সপোন ফুলেৰে

ফুলাম মোৰ বিছৱান

এইবেলি মনেদি লোৱা।

আহিন আৰু কাতি মাহৰ সংক্রান্তি কাতি বিহু বা ৰঙালী বিহু পালন কৰা হয়। ধৰ্মীয় আচাৰ-
অনুষ্ঠানেৰে শৰৎকলীয়া এই কাতি বিহু যেন শৰতৰ দৰেই স্থিক্ষ সমাহিত ৰূপত আৱিৰ্ভাৱ হয়। এই বিহু
দিনা মানুহে আকাশ বন্তি জুলায়। তুলসীৰ গুৰিত নাম গায়। ভঁৰাল, টেকীশাল, ধোৱাচাঁ, ধাননি পথাৰ আৰু
থালান গচ্ছৰ তলত চাকি জুলায়। কেৱল বিহুৰ দিনাই নহয়, গোটেই কাতি মাহটোৱে বাইজে গধুলি নাম-
প্ৰসঙ্গ কৰি কটায়। এই বিহুত বং-বহইচতকৈ ধৰ্মীয় ভাৰ-অনুভূতিৰ লেপনহে বেছি। ইয়াত লহপহকৈ বাঢ়ি
অহা পথাৰৰ লখিমীক সেৱা জনাই শস্য বৃক্ষি কামনা কৰা হয়। যদিওৱা বহু খেতিয়কৰ ভঁৰালৰ তলি ওলাওঁ
ওলাওঁ তথাপি কাতি বিহুত আনন্দৰ বেহ বিদ্যমান। কঙালী নামটো থাকিলেও কাতি বিহুত এওঁলোক ব'হাগ
বা মাঘ বিহুৰ দৰেই চিৰা-পিঠা-গাখীৰ। গুৰ আদি বিভিন্ন খাদ্যবস্তুৰ যোগাৰ কৰে।

পুহু আৰু মাঘ মাহৰ সংক্রান্তিৰ দিনা পালন কৰা মাঘ বিহুত তাৰ আগদিনা মেজি জুলাই ভেলাঘৰ
সাজি বাঁহৰ উকা হিলে, পানী হিলে ফুটাই ভোজভাত খাই গাঁৱৰ সকলোৱে একত্ৰিত হৈ আনন্দ উপভোগ
কৰে। এই সময়ছোৱাত ভোগালী বিহুৰ কেইদিনমান আগৰে পৰা চেঙেলীয়া ডেকাহাঁতে কাঠ-বাঁহ গোটাই
মুকলি পথাৰত বা আলিৰ দাঁতিত একোটা প্ৰকাণ দই কৰে। যাক 'মেজি' বোলে। ডেকাহাঁতে বিহুৰ দিনা
নিশা ভোজভাত খাই ওৰেনিশা উজাগৰে থাকি গান-বাজনা কৰি মেজিৰ কামতে কটাই দিয়ে। পাছদিনা
ৰাতি নৌপুৱাৰ্তেই গা-পা ধুই মেজিত জুই লগাই দিয়ে আৰু বাতিপুৱা সকলো মানুহ আহি মেজিৰ জুই
পুৱায়। অৱশ্যে কিছুমানে ব্যক্তিগতভাৱে নিজ ঘৰতো মেজি সাজি পৰম্পৰাৰ বক্ষা কৰি আহিছে। মেজিলৈ
মাহ, চাউল, তিল আদি দলিয়াই সেৱা কৰা হয়। এই দুদিন জোৱা বিহুত দুয়োদিনে মেজিৰ কাষত বা
ওচৰৰ নাওহলীয়া সাৰ্বজনীন নামঘৰ, ২নং মধুটিৎ সাৰ্বজনীন নামঘৰ, চেঁচা নামঘৰ, মৈৰামৰা নামঘৰ আদিত
নামগোৱা হয়। দেখা যায় যে পৰম্পৰাৰ বক্ষা কৰি বৰ্তমানো এই ভোগালী বিহুত মেজিত কেতিয়াৰা চুবি-
তাৰি কৰি লোকৰ ঘৰৰপৰা অনা জেওৰা-জপনা, টাটী-চকোৱা আদি আনিও জাপি দিয়ে।

আধুনিকতা আৰু নগৰমুখী সভাতাই মেজি বিহুৰ এই অৱস্থাৰ বহতো পৰিৱৰ্তন আনিছে যদিও বৰ্তমানে অসমৰ প্ৰায় সকলো ঠাইৰ লগতে দুলীয়াজান অঞ্চলৰ এই গীওসমূহতো মেজি উৎসৱ কম-বেছি পৰিমাণে একেথৰণেই পালন কৰা দেখিবলৈ পোৱা যায়।

মুঠতে অসমীয়াৰ তিনিটা লিঙ্ঘবেই কৃষ্ণভিত্তিক আৰু বিভিন্ন জাতি-উপজাতিৰ সময়েৰে গড়লৈ উঠা উৎসৱ।

২.০২ : দুলীয়াজান অঞ্চলৰ দাঁতিকাষৰীয়া নিৰ্দিষ্ট গাঁৱৰ বিহুৰ সাম্প্রতিক বেহৰপ :

কপাশৰ যি পথেৰে বিহু-সংস্কৃতিয়ে অসমৰ বুকুত এদিন পূৰ্ণতাপূৰ্ণ হ'ল সেই একেই পথেৰে গছতলৰ পথাৰৰ বিজ্ঞৱে বহুনৰ বাকিৰি গৱাকি এদিন গৃহস্থৰ চোতাল পাইছিলহি। ক্ষেত্ৰভিত্তিক ভাৱে কৰা অধ্যয়নও বিহু সংস্কৃতিৰ বিৱৰণৰ ছবি সুস্পষ্ট প্ৰথম অৱস্থাত ইচ্ছিৰ কপত বিহু সংস্কৃতিয়ে গৃহস্থৰ চোতালত প্ৰৱেশ কৰিছিল। ইচ্ছিত কেৱল পুৰুষে অৰ্ধাং ল'ৰা-ডেকা, বৃত্তা সকলো একত্ৰিত হৈ পৰিত্ব মনোভাৱেৰে শ্ৰদ্ধা-ভক্তিৰে ঘোষা, পদ গাই মাৰ্জিত কপত পৰিৱেশন কৰাৰ কথা জনা যায়। পিছৰ পৰ্যায়ত গৃহস্থৰ অনুমতি সাপেক্ষে বিহু মৰা অংশটো ইচ্ছিব লগত সংযোগিত হৈ শ্ৰেষ্ঠ নিগাজিকৈ সংযোজিত হোৱা বুলি বহলোকে মতপোৰণ কৰে।

ইচ্ছিত মহিলা অথবা গাভৰসকলৰ স্থান এই অঞ্চলৰ গীওসমূহত নাছিল। গাভৰসকলে আচুতীয়াকৈ হাবিৰ গছৰ তলত, বাঁহ তলত জনচকুৰ আৰত বিহু মাৰিছিল। পঞ্চাশ দশকৰ গৃহস্থৰ চোতালৰ পৰা বিহুৰে নগৰৰ মধ্যত প্ৰৱেশ কৰিলে আৰু ঠিক সেই সময়ৰ পৰাই “গাভৰ বিহুৰ আৰুৰ ভাঙি লাহে লাগে গছতল, বাঁহতলৰ পৰা মুকলিলৈ ওলাই আহিবলৈ ল'লে।”

১৯৫১ চনত গুৱাহাটীৰ লতাশিল খেলপথাৰত বিহু প্ৰথম মধ্য অভিমুখী হোৱাৰ পৰাই কোনো বছৰে বিছমঘণ্টায়ন কাৰ্য অসম্পন্ন হোৱাকৈ থকা নাই। মুক্তমনে নচা-নাচনীজনী যে ওৰণি তলৰ বোৱাৰীজনী হৈ পৰিল।

বৰ্তমান বিহু মানেই মধ্য তথা সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান। লগতে স্থান পায় বিহুৰ্বী, বিহুৰণী, মৌ-কুঁৰৰ্বী, ইচ্ছি, জেংবিহু, গাভৰ বিহু, কণ কণ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে ছবি আৰু, স্মৃতি পৰীক্ষা, বিভিন্ন খেল-ধেমালি, মহিলাসকলৰ বাবে পুল্পসজ্জা, গামোচা, পিঠা-পনাৰ দৰে বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাসমূহ এই নিৰ্ধাৰিত গীওসমূহত ব'হাগী উৎসৱ, ঠাই বিশেষে ব'হাগী বিদায় উৎসৱ, ঠাই বিশেষে ব'হাগৰ পহিলা দিনৰ পৰা আৰত্ত কৰি আহাৰ মাহলৈকে অনুষ্ঠিত কৰে। ব'হাগ মাহটোৰ উপৰিও জেঠ-আহাৰ মাহলৈকে বিছমেলা চলি থকাটো আনহাতে এক অশোভনীয় দিশ। প্ৰতিযোগীসকলৰ মন আকৰ্ষণ কৰিবলৈ উদ্যোগসকলে নানা আকৰ্ষণীয় পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰে। যাৰ ফলত প্ৰতিযোগীসকলে উঠি-পৰি গাঠিব ধন ভাঙি যত্নবান হয় পুৰস্কাৰ লাভৰ বাবে। যাৰ ফলস্বৰূপে বিশেষজ্ঞৰ বিচাৰকৰ প্ৰয়োজন হয়। স্বতঃস্ফূর্তভাৱে ফুটি উঠা নাচবোৰক নৰকপত, নৰ সাজত ফুটাই তোলে কিছু বেতনভোগী বিছৃত্যা প্ৰশিক্ষকো বিহুৰ কোনো নীতি-নিয়ম নজনা, অসমীয়া ভাষাৰ জ্ঞান নথকা অসমীয়াজনকো আচ্ছম কৰি বাখে বিহুগীতৰ মূৰচ্ছনাই। গতিকে এটা কথা কোৱাটো

যুক্তিসংগত হ'ব যে কেবল প্রতিযোগিতার পুরস্কারসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়েই বিহু সংশ্লিষ্টনখন অনুষ্ঠিত নহয়। এখন সক অঞ্চলত দহ-বাবখন বিহুতলীয়ে গা-বাৰি উঠিলে ইটো দলতকৈ সিটো দলে অধিক টকা-পুৰস্কাৰ প্ৰদানৰ বাবেও প্রতিযোগিতাত অবতীৰ্ণ হয়। ফলস্বৰূপে বৃহৎ অংকৰ বাজেটৰ মান পূৰণৰ বাবে পুজিৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণ মধ্যবিভুতিৰ কিছু অসুবিধাৰ সৃষ্টি হয় যি এক শ্ৰবসত্য।

বিহু আদিতে আছিল হলধৰৰ সংস্কৃতি। কিন্তু বৰ্তমান সেই সহজ-সৰল হলধৰৰ হ্যাতৰ নিয়ন্ত্ৰণত বিহু-নাচনী নাথাকি ক্ৰমে বন্ধী হৈ পৰিল সংস্কৃতি বেপাৰীসকলৰ লাভজনক পণ্য সামগ্ৰীলৈ। জাকজমক মঞ্চ, 'অডিও'-ভিত্তি' বেকডিং ব্যৱস্থাসমূহ নিয়ন্ত্ৰিত কৰে যান্ত্ৰিক কংক্ৰিটৰ বৃকৃত ডুব গৈ থকা নগৰীয়া মধ্যবিভুতি।

বৰ্তমান আধুনিকতাৰ পৰশ পৰা বহুতো বিশ্বগীতত লোকসুৰৰ প্ৰভাৱমুক্ত যদিও বিভন্নাম আছে, ঢোল, তাল, পেঁপা, গগণা আছে, ইলেক্ট্ৰনিক বিভিন্ন বাদ্যযন্ত্ৰ আছে, কিন্তু প্ৰেৰণাবিহীন। সংগ্ৰামী, জেদী, অলিংগনত প্ৰেমমূলক দৃশ্যাই অধিক ঠাইত বিৰাজ কৰিছে। পোছাকৰ ক্ষেত্ৰতো নাই কোনো ধৰাৰঙ্গা নিয়ম। শেহতীয়া ডিজাইনৰ যিকোনো পোছাক-পথিষ্ঠদ পিঙ্কিলৈ হ'ল। জানুৱাৰী মাহ সোমোৰাৰ লগে লগে বজাৰ, তিনিআলি, চাৰিআলিত বিভিন্ন কেছেটৰ বিজ্ঞাপন।

বিহু অসমৰ জাতি সংস্কৃতিৰ শ শ বছৰৰ পুৰৰ্বে প্ৰকৃতি বশ কৰাৰ নামত অনুষ্ঠিত বিহুৰে বিৰুদ্ধনৰ পথত আজিৰ এই কপ ধাৰণ কৰিছে।

তৃতীয় অধ্যায়

৩.০০ বিজ্ঞানঁচবি :

বিহু সংস্কৃতির এক আবিষ্যেদ্য অংগ হৈছে ইঁচবি। ইয়াৰ এক ইতিহাস আছে। আহোম স্বর্গদেউসকলৰ পৃষ্ঠপোষকতাত বিশেষকৈ স্বর্গদেউ বৰুৱসিংহৰ দিনৰ পৰা অসমত গৃহস্থৰ চোতালে চোতালে বিহু গোৱাৰ পৰম্পৰা আৰম্ভ হৈছে বুলি কোৱা হয়। কিন্তু সেই সময়ত মানুহৰ চোতালে চোতালে গৈ ইঁচবি গোৱাৰ নিয়ম আছিল। ইঁচবি দলে আলিবাটেনি চোল-পেপা বজাই গৈছিল আৰু ঘৰৰ গৃহস্থই পদূলি মূৰলৈ গৈ মাননি দি সেৱা কৰিছিল আৰু বাইজে আশীৰ্বাদ দিছিল। পৰৱৰ্তী কালত বজাৰ বাজকাৰেণ্ডলৈ গৈ ইঁচবি গাই শুভেচ্ছা জনোৱাৰ নিয়ম আৰম্ভ হ'ল- তাৰ পাছত ই ডা-ডাঙৰীয়া, বা-বিবয়ালৈ সম্প্ৰসাৰিত হ'ল। এইদৰে কুমুবিৰুচিৰ পথত ই চোতালে ইঁচবি গোৱা বীতিত পৰিণত হয়।

সাধাৰণতে ব'হাগৰ পহিলা সপ্তাহটোত গৃহস্থ (গাঁৱৰ জ্ঞাতিৰ) ঘৰৰ চোতালে চোতালে বিহু পৰিৱেশন কৰি ফুৰা পুৰুষৰ এক সুকীয়া অনুষ্ঠান হ'ল ইঁচবি ; য'ত পদ-যোৱা, বিহুনাম, চোলৰ ছন্দ আৰু টকা-পেপা-গণগাই বজনজনাই উঠিছিল আৰু যাৰ প্রাণ উতলা কৰা আবেদনো ল'ৰা-ডেকা-বুঢ়া একত্ৰিত হৈ গৃহস্থৰ চোতালত বৎ বহুচ কৰিছিল আৰু গৃহস্থইয়ো সেই ইঁচবি দলক যথাবিধি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰি মান্যতা প্ৰদান কৰিছিল। গতিকে গাঁৱৰ বুঢ়া-ডেকা-ল'ৰা সকলোৱে মিলি গৃহস্থৰ মঙ্গল কামনা কৰি গৃহস্থৰ চোতালত গোৱা অনুষ্ঠানেই হ'ল ইঁচবি।

চোল, পেপা, টকা, চোপটিৎ, জেনটিৎ, তাল আদি বিহুবাদ্য হাতে-কাৰো লৈ আনন্দ উলাহৈৰে বিহুনাম গায়, বাদ্য বজায়। কেৱল পুৰুষে গঠিত ইঁচবি দল গৃহস্থৰ ঘৰলৈ ইঁচবি গোৱাৰ লক্ষ্যৰ আওুৱাই আহি গৃহস্থৰ পদূলিৰ নঙলা বা জপনাৰ সন্মুখ গোৱাৰ লগে লগে সকলোৱে কোনো শব্দ বা হৈ তৈ নকৰাকৈ বয়। বিহুৰ দিনত গৃহস্থৰ ঘৰৰ সুখ-দুখ বাতৰি লোৱাৰ পাছত গৃহস্থৰ সন্মতি সাপেক্ষে বাইজে ইঁচবি গাব পৰা এই নিয়মটো বহু পুৰণি। গাঁওখনিৰ প্ৰত্যেক ঘৰৰ জ্যেষ্ঠসকলৰ উপস্থিতিত নামঘৰ বা মুকলি পথাৰত আলোচনা ঘৰ্মে সৰ্বসন্মতি কৰ্মে প্ৰত্যেকৰ ঘৰতে একাদিক্ৰমে ইঁচবি গোৱা বাধ্যতামূলক কৰাৰ প্ৰস্তাৱ লৈ দলপতি, নিৰ্বাচন কৰি সকলোকে শান্তি শৃংখলা বৰঞ্চাৰ দায়িত্ব অপৰ্ন কৰি দিয়াৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ইঁচবি দলটিৰ মুখ্যসকলে গঁঝৱাৰ প্ৰত্যেক ঘৰত আগতীয়া মঙ্গল বাতৰি সংগ্ৰহ কৰাৰ পাছতহৈ ইঁচবি দলটি গৃহস্থৰ চোতাললৈ প্ৰৱেশ কৰিবৰ নিয়ম।

ইঁচবিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ :-

- ১) গৃহস্থৰ পদূলিমুখত ক্ষণিক সময়ৰ বাবে ইঁচবি দলে চোল, পেপা বজায় গৃহস্থৰ ইঁচবি আগমনৰ বতৰা দিয়াৰ পৰম্পৰা আছে। পদূলিমুখত বা নঙলামুখত ইঁচবি নাম গোৱাৰ পৰম্পৰাও আছে। কিন্তু পদূলিমুখত ইঁচবি দলে যোজনা গোৱাৰ পৰম্পৰা নাই। পদূলিমুখত গোৱা ইঁচবি নাম আৰু চোতালত গোৱা নামৰ মাজত পাৰ্থক্য আছে।
- ২) যদিও ইঁচবি দলে নঙলামুখত ইঁচবি নামেৰে গৃহস্থক ইঁচবি আগমনৰ বতৰা দিয়ে তেতিয়া গৃহস্থই ইঁচবি দলৰ ওচৰত মাননি শৰাই দি সেৱা ধৰি চোতাললৈ আগবঢ়াই আনা পৰম্পৰা আছে।
- ৩) মাংগলিক ধৰনিৰ পাছতে পদ ঘোৱা গোৱাৰ ব্যৱস্থা থাকে। এই পদ ঘোৱা লোকসাহিত্য প্ৰধান। বিশেষকৈ পগলা-পাৰ্বতীৰ গীত, ফুল-কৌৰৰ, মণিকৌৰৰ গীত নাইবা কোনো ধেমেলীয়া মালিতা আদিৰ পৰা পদ দিয়া দেখা যায়। পৰবৰ্তী কালত শংকৰ-মাধবৰ সাহিত্যৰ পৰাও পদ বোলোৱা দেখা যায়। এই ক্ষেত্ৰত কীৰ্তন পুথিৰ পৰিৱৰ্তে ভাগৰতৰ উপঅংশৰ পৰাহে পদ বোলোৱা দেখা যায়।
- ৪) ইঁচবিৰ প্ৰথম অংশ সামৰি (অঞ্চল বিশেষে প্ৰচলিত পদ সেৱা কৰি) দ্বিতীয় অংশত (বহু ঠাইত গৃহস্থৰ

অনুমতি সাপেক্ষে) জোঙলা নামেরে আবস্তু কৰা হয়। জোঙলা নামৰ পিছত জোঙলা নাম অনুসৰি বাদা বজাই নচা হয়।

৫) হঁচবি পৰম্পৰাগতভাৱে পুৰুষৰ অনুষ্ঠান। হঁচবি গাবলৈ যাওঁতে পুৰুষে নচা নাচবোৰ ঢোলৰ চেওৰ সগত বজিতা খুবই নাচিব লাগে। হঁচবিত বিশেষকৈ কোনো কোনো ঠাইত ‘সজোৱা নাচনীৰে’ বিহু মাৰিছিল।

৬) হঁচবিত পুৰুষি মালিতা সমূহৰ অংশ বিশেষ গোৱা হয়।

৭) হঁচবিত আশীৰ্বদি দিয়া পৰম্পৰা আৰম্ভণি আৰু সামৰণি দুয়োটা সময়তে পৰম্পৰাগতভাৱে আছে। কিন্তু আবস্তুণিৰ আশীৰ্বদি বাধ্যতামূলক নহয়।

৩.০১ বিহুৰ বাদ্যযন্ত্ৰ :-

মানৱ সভ্যতাৰ সৃষ্টিৰ আদিৰে পৰা নৃত্য-গীতৰ চৰ্চা চলি আহিছে। ইতিহাসে ডুকি নোপোৱা সেই সমাজ জীৱনত নৃত্য-গীতৰ জন্ম হৈছিল একান্ত ব্যক্তিগত জীৱনৰ প্ৰয়োজনত। জাৰা-ব্যাধিৰ পৰা আৰু বাৰ্কিবৰ অৰ্থে, বিজুলী-ধূমুহা-ডেৰেকণিৰ পৰা বাচি বাকিবৰ অৰ্থে অথবা ভূত-প্ৰেতৰ পৰা পৰিত্রাণৰ বাবে আদিম মানৱে নেদেখাৰ্জনক ভিন্ন কণ্ঠত কাকুতি-মিনতি কৰিছিল। তনুপৰি জংঘলী আৰু বনা জীৱন যাত্রাত মনে বিচৰা চিকাৰ ধৰি যি আনন্দৰ সোৱাদ পাইছিল তাৰ বৰ্হি প্ৰকাশ ঘটিছিল তেওঁলোকৰ নৃত্য-গীতত। সুৰত লয় বা তাল বাখিবলৈ শিলৰ টুকুৰা, কাঠ বা বাঁহত টুকুবিয়াইছিল। সেই সময়ৰ গীত-নৃত্যৰ মান অতি অনুমত হ'লৈও সভ্যতাৰ ক্রমবিকাশৰ লগত তাৰ জুমুঠিতেই চামে চামে নৃত্য-গীত অথবা সংগীতৰ বিকাশ হ'বলৈ থৰে।

সংগীতৰ প্ৰধান অংগ তিনিটা- নৃত্য, গীত আৰু বাদ্য। এই তিনিটা অংগৰ ভিতৰত গীত বা কঠক শ্ৰেষ্ঠ স্থান দিলোও বাদ্যযন্ত্ৰৰ ভূমিকাও যথেষ্ট কম নহয়। বাদ্যযন্ত্ৰই তাল বা সুৰত লয় সৃষ্টি কৰাৰ উপৰিও গীত বা কঠক মনোমোহা আৰু শ্রতিমধুবতা প্ৰদান কৰি শ্ৰোতাৰ অনুন্নত আজ্ঞা জয় কৰে। অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতিৰ মূল মজজা বিহু আৰু বিহুগীতত ব্যৱহাৰ বাদ্যযন্ত্ৰসমূহৰ এটি চমু আভাস দিবৰ ক্ষুদ্ৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

বিহুৰ বাদ্যযন্ত্ৰ বুলিলৈ প্ৰথমতেই আহে ঢোল। ঢোল দুবিধি- বিহু ঢোল বা পাতি ঢোল আৰু ওজা ঢোল। বিহুৰ সকলো বাদ্যযন্ত্ৰৰ ভিতৰত ঢোল অতি অপৰিহাৰ্য।

ঢোলৰ প্ৰধান অংগ এঘাৰটা- ৰোলা, কোৱনি, কুৰাল, ফৰিংগা, তালি, কাটনি, মলুৱা, বৰতি, পুলিগাঠি, কমাই জৰী আৰু ঢোলৰ মাৰি।

অসমীয়া সমাজৰ প্ৰায় সকলো মাণগলিক অনুষ্ঠানত ঢোল অপৰিহাৰ্য বাদ্য। বৰ বিয়া আৰু তোলনী বিয়াৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত বিভিন্ন ছেও বা চাপৰত ওজা ঢোল বজোৱা হয়। জনবিশ্বাস মতে ঢোলৰ মাতে যি বুকুত কম্পন সৃষ্টি কৰে তাৰ ফলত মানুহ ৰেছি উদ্যোগী আৰু তেজাল হৈ পৰে। মানুহৰ প্ৰজনন শক্তি বৃদ্ধি কৰাতো ঢোলৰ মাতে সহায় কৰে বুলি জনবিশ্বাস আছে।

অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ নিজস্ব ঢোল বাদ্য আছে। উদাহৰণস্বৰূপে কাৰ্বিৰ ‘ছেঁ’, মিছিৰ ‘দুমদুম’, বড়োৰ ‘আম’, খামতিৰ ‘কং’, দেউৰীৰ ‘দূৰুম’ ইত্যাদি। মৰাণ জনগোষ্ঠীৰ ঢোলটো সাধাৰণ বিহু ঢোলতকৈ কিছু ডাঙৰ। দেউৰী আৰু মিছি জনগোষ্ঠীৰ লোকে অতি পটুতাৰে ঢোল বজাৰ পাৰে। অসমৰ ওজাপালি অনুষ্ঠান উৎসবতো ঢোলৰ ব্যৱহাৰ অপৰিহাৰ্য।

ঢোলৰ বাহিৰে বিহুত ব্যৱহাৰত অন্য বাদ্যযন্ত্ৰবোৰ হ'ল পেঁপা, বাঁহী, তাল, গগনা, টকা আৰু সুতুলি। এই বাদ্যযন্ত্ৰসমূহ ঢোলৰ লগত উপযুক্ত ভাৱে সংযোগ কৰিলৈ বিহুগীতত এক অনন্য মাত্রাৰ সৃষ্টি কৰে।

ম'হৰ শিঙৰ পৰা পেঁপা প্ৰস্তুত কৰা হয়। বিহুগীতত পৰিবেশন কৰা দুবিধি পেঁপা- এবিধি হ'ল এটা শিঙৰ সাধাৰণ পেঁপা আৰু আনবিধি হ'ল দুটা শিঙৰ যুবিয়া পেঁপা। বিহুৰ বাদ্য হিচাপে পেঁপা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বাদ্য বুলি অভিহিত কৰা হয়। ম'হৰ শিঙৰ পেঁপা দেউৰী, চুতীয়া আৰু মিছিসকলোও ব্যৱহাৰ কৰে। বিহুগীতৰ উপৰিও অসমৰ গাঁও অঞ্চলত ম'হৰ বৰ্ষীয়াসকলৈ আকলশৰীয়া পৰিবেশত পেঁপা ব্যৱহাৰ কৰে।

বিহুগীতত ব্যবহৃত অন্য এটা বাদ্য হৈছে বাঁহী। এই বাঁহী পাতল বাঁহ এপাবৰ এটা মূৰ বক কৰি
সজা হয়। বিহুৰ বাদেও টোকাৰী, ভক্তিমূলক গীত, লোকগীত আদিত বাঁহীৰ ব্যাপক ব্যৱহাৰ আছে। জনবিশ্বাস
মতে বাঁহীৰ মাতে শস্যৰ শ্ৰীবৃজি কৰে।

চোল বজাৰতে তাল নামৰ এবিধ বাদ্য বজোৱা হয়। তাল ঘন বাদ্য শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্ভুক্ত বাদ্য। ইয়াক
পিতলেৰে তৈয়াৰ কৰা হয়। বিহুগীতত ব্যবহাৰ কৰা তাল অন্য তালতকৈ সক আকাৰৰ। ইয়াক পাতি তাল
বুলি কোৱা হয়। তাল বাদ্যটি বিহুগীত আৰু বিহুভূত্যত তাল বা লয়ৰ সমতা স্থাপনৰ অৰ্থে বজোৱা হয়। টকা দুবিধ- হাত
টকা আৰু মাটি টকা।

তালৰ নিচিনাকৈ বিহুগীতত লয় বাখিবলৈ টকা প্ৰধানকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। অন্যহাতে কৃষকসকলে
ধননি পথাৰৰ পৰা ধান, চোমনিৰ মুগা আদি চৰাই-চিৰিকতিৰ পৰা বক্ষা কৰিবৰ অৰ্থে কেইবটাও টকা
এতাল বচীৰে সহযোগ কৰি সময়ে সময়ে বজাই চৰাই-চিৰিকতি খেদে।

বিহুগীতত বাঁহেৰে প্ৰস্তুত কৰা অন্য এবিধ বাদ্য বজোৱা হয়। ই ইল গগনা। লোকবিশ্বাস আছে যে
মুখ চোকা বা কথা-চহকী তাঁত-বোৱা মহিলাৰ তাঁতশালৰ ব-চুঙাবে গগনা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ইয়াৰ মাত শুৱলা
হয়। মিছি, কাৰি, দেউৰী আৰু জেমীনগাসকলেও নিজস্ব উৎসৱ অনুষ্ঠানত গগনা বজায়।

সুতুলি হৈছে মাটিৰে বনোৱা এটি সক বাদ্য। ইয়াক পথাৰৰ কেঁকোৱা গাঁতৰ লিকটা মাটিৰে সজা
হয়। অসমৰ বিহু উৎসৱৰ লগত সম্পর্কিত বাদ্যযন্ত্ৰৰ ভিতৰত সুতুলি আদি অপূৰ্ব বাদ্যযন্ত্ৰৰ ব্যৱহাৰ আছে।
এই বাদ্যযন্ত্ৰসমূহৰ ব্যৱহাৰে বিহুগীতক মাদকতা আৰু শুভতা আনি অসমীয়া সংস্কৃতিক চহকী কৰি
বাখিছে আৰু বিহুক এক সাংস্কৃতিক মাজা দিছে।

চতুর্থ অধ্যায়

৪.০০ সিদ্ধান্ত ৪:-

সীমিত সময়ত কম পরিসরত প্রস্তাবিত বিষয়ত গবেষণাধর্মী প্রকল্পটি প্রস্তুত করাৰ অন্তত আমাৰ নিজস্ব চিন্তাবে কেইটামান সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পাৰিছো। সেই সিদ্ধান্তকেইটাৰ সম্পর্কে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

- ১) বৰ্তমান সময়ত দেখা গৈছে যে পূৰ্বৰ বিহু পৰম্পৰাৰ বৰ্তমান সময়ত বিভিন্ন ধৰণেৰে বিকৃতি ঘটিছে। কালৱ সুতত বহু ৰীতি-নীতি, পৰম্পৰাৰ পৰিৱৰ্তন হোৱা দেখা গৈছে। সেয়ে এই গবেষণাধর্মী প্রকল্পটিৰ জৰিয়ে বিহু পৰম্পৰাৰ যিবোৰ ৰীতি-নীতি, লোকচাৰ পৰিৱৰ্তনৰ সত্তা পোহৰলৈ আহিছে, সেইসমূহৰ এগৰুত গাঠক সমাজ তথ্য সংস্কৃতিপ্ৰেমী অসমীয়া সমাজে তীক্ষ্ণ দৃষ্টি আৰোপ কৰাটো জৰুৰী।
- ২) দিহল সৈতে পঞ্চিনৰ সম্ভাৱনীয়তাক সংলগ্ন কৰি গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক দিশটোৰ উন্নতি সাধন কৰিব পৰা যাব। নিবাচিত দুলীয়াজান অঞ্চলৰ দাঁতিকাষৰীয়া গাঁওসমূহত অসমীয়া শিল্পীসকল, বয়নশিল্প, অসমীয়া সংগীতশিল্পী, অসমীয়া লোকবাদ্যৰ সৈতে জড়িত শিল্পীসকলক পঞ্চিনৰ দিশটোৰ সৈতে জড়িত কৰাই গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক দিশটোৰ উন্নতি সাধন কৰিব পৰা যায়।
- ৩) বিহু সংস্কৃতিৰ পৰিৱৰ্তিত কপে সাম্প্রতিক সমাজৰ লোকসকলৰ মনঃতাৰ্ত্তিক দিশত কিদৰে বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে আৰু ভৱিষ্যতে এই স্থানীয় লোকসংস্কৃতিৰ লগতে জাতীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰেক্ষাপটত কেনেদৰে বিষবাঞ্চপ স্বৰূপ হৈ পৰিব পাৰে তাৰ এক আগজাননী বহণ কৰিছে সাম্প্রতিক বিহু স্বৰূপে।
- ৪) পৰিৱৰ্তনৰ নামত বিহুগীত, লোকচাৰ, বিহুত্যা আদি ক্ৰমাবলৈ হেৰাই যাব ধৰা পৰম্পৰাগত ধাৰাৰ বিভিন্ন দিশসমূহৰ সৈতে নবপ্ৰজন্মক সেইবোৰ চিনাকি কৰাই দিয়াটো প্ৰতিজন অসমীয়াৰে দায়িত্ব।
- ৫) বিহু সৈতে জড়িত বিভিন্ন দিশৰ লোকশিল্পীসকল, ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত বিজ্ঞসকলক চৰকাৰে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰি তেওঁলোকক সংঘবন্ধ কৰি এখন বিহু সাংস্কৃতিৰ ঐক্যমতও গঠন কৰাটো নিতান্তই প্ৰয়োজনীয়। এই দিশটোৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰথম পৰায়ত নিবাচিত গাঁওকেইখনত লোকশিল্পী, বিহু সৈতে জড়িত বিজ্ঞলোকসকলক লৈ সৰ্বপ্ৰথমে এনেধৰণৰ পদক্ষেপ হাতত লোৱা উচিত।
- ৬) পৰম্পৰাগত তিনিটা বিহুৰ লগত অসমৰ জলবায়ু প্ৰকৃতিৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছে। বিহু আৰু প্ৰকৃতি সম্পূৰ্ণ পৰিপূৰক বুলি ক'ব পাৰি। সেয়েহে বিহু আৰু প্ৰকৃতিক মূল উপজীৱ্য হিচাপে প্ৰহণ কৰি অনুভূতিপ্ৰৱণ কৰিমন, গীতিমন তথা শিল্পীমন আদিৰ আৰত লুকাই থকা প্ৰতিভাৰোক এক সাকাৰ কৃপ দি সেই মানৱীয় সাৰ্বজনীন ভাৱ প্ৰকাশ কৰিব পৰা সাহিত্যক বিশ্বদৰবাৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰি অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ স্বৰূপতা অঙ্গুল ৰথাৰ প্ৰয়াস কৰিব পৰা যায়। প্ৰস্তাৱিত বিষয় অধ্যয়নৰ বেলিকা নিৰ্বাচন কৰি লোৱা গাঁওসমূহতো এনে প্ৰতিভাৰ লোক দেখা যায়।
- ৭) বৰ্তমান বিহুগীতৰ নামত আধুনিক বিহুসুৰীয়া গীত, কেচেটৰ বিহুগীত, মঞ্চত আৱদ্ধ হৈ পৰা বিহুত্যাই পৰম্পৰাগত বিহু সম্পৰ্কীয় ধাৰণাত যি বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে তাক সমাজতাৰ্ত্তিক দৃষ্টিভংগীৰে নিবাচিত অঞ্চলৰ গাঁওসমূহৰ লগতে অসমৰ সকলো ঠাইতে বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰাটো অতি প্ৰাসংগিক হৈ পৰিষে।
- ৮) বৰ্তমান সময়ত বিহু বিদ্যায়তনিক বিষয়ৰূপে পাঠ্যক্ৰমত অনুভূতি কৰা হৈছে। বিভিন্ন ঐতিহ্য-পৰম্পৰা, বাদ্যযন্ত্ৰ, সাজপাৰ, আ-অলংকাৰ, বিভিন্ন লোকচাৰ আদিয়ে যাতে জনসমাজত বিহুতি লাভ কৰি ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ বাবে সুৰক্ষিত হৈ থাকে তাৰ প্ৰতি গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা উচিত।
- ৯) বিহুত্যা, বিহুগীত, ছঁচৰি আদিক যিহেতু ক্ষেত্ৰভিত্তিকভাৱে কৰা অধ্যয়নত ব্যৱসায়িক পণ্য কপে প্ৰহণ কৰা দেখা গ'ল। সেয়ে এনে মানসিকতা অসমীয়া জাতি-সংস্কৃতিক সুদৃঢ় কৃপত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ স্বার্থত বৰ্জন কৰা উচিত।
- ১০) মঞ্চতলীৰ বিহুসমূহ অৰ্থৱহ হোৱাটো অতিকৈ জৰুৰী যি বিহু ঐতিহ্য-পৰম্পৰা পুৰুষানুক্ৰমে বৰ্তি থকাত সহায়ক হয়।

৪.০১ সামৰণি :-

“প্ৰস্পৰাগত অসমীয়া তিনিবিহন স্বকপ বিচাৰ : এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন” শীৰ্ষক গবেষণাধৰ্মী প্ৰকল্পটি মুঠ চাৰিটা অধ্যায়ত সন্নিবিষ্ট কৰি প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। উক্ত গবেষণাধৰ্মী প্ৰকল্পটিত দুলীয়াজানৰ দৈতিকাৰবৰীয়া পাঁচখন গীও- বৰকোলা, ২নং মধুটিৎ, নাওহলীয়া, মাজগাঁও, হাতৌজান আদিৰ বিভিন্নজন সংস্কৃতিপ্ৰেমী বিজ্ঞোক, বয়োজ্যস্থ স্থানীয় লোক আদিৰ পৰা আহৰিত তথ্যৰ ভিত্তিত তথা বিভিন্ন বিষয়ৰ সৈতে জড়িত মৌলিক প্ৰশ্ন, বিষয়ৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ পৰা প্ৰকাৰিত সৃতিগ্ৰন্থ তথা আলোচনী আদিৰ সহায়ত প্ৰস্পৰাগত বিষয়ৰ স্বকপ সম্পর্কে অধ্যয়ন কৰাৰ ক্ষুদ্ৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

প্ৰস্পৰাগত বিষটিক সামৰণিক প্ৰেক্ষাপটত উদ্ঘাই দি তাৰ প্ৰকৃত স্বকপ সম্পর্কে বিজ্ঞানসম্বতভাৱে সংৰক্ষণ কৰাৰ বাবে প্ৰচেষ্টা ল'ব লাগিব। নৰ-পঞ্জাবই নিজৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰতি আগ্ৰহী হৈ জাতিৰ স্বকীয়তা বজাই বৰা আৰু ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰাৰ উদ্দেশ্যে আগবঢ়ি আহিব লাগিব। তেতিয়াহে ই বিষয়ৰ বৰত অনন্য স্বকীয় গবিমাৰে জিলিকি উঠিবলৈ সক্ষম হ'ব।

পরিশিষ্ট

পরিশিষ্ট :-

(ক) সহায়ক পত্রপত্রী

গাঁথে, জ্যোতিরেখা (সম্পা.) :	অসমৰ জনগোষ্ঠীয় কৃষিভিত্তিক উৎসৱ- পার্বণ প্রকাশক-সোগালী জয়তী সমাৰোহ উদ্ঘাপন সমিতি, প্ৰথম প্ৰকাশ এপ্ৰিল, ২০১৫
গাঁথে, মৃগাল কুমাৰ (সম্পা.) :	বিহু সংস্কৃতিৰ তাৎপৰ্য বি এল জে প্ৰকাশন প্ৰথম প্ৰকাশ জুলাই, ২০১২
গাঁথে, মৃগাল কুমাৰ :	বিহুনাম ডিগৰৈৰ সাহিত্য সেৱা সমিতি ২০০৫-০৬
গৰুয়ায়া, জয়কান্ত :	প্ৰথম প্ৰকাশ ফেন্দুবাৰী ২০০৭
ডেকা, প্ৰসন্ন কুমাৰ :	ৰঙালী বিহুৰ কথা কৌন্তুভ প্ৰকাশন
ডেকা, বৰেন্দ্ৰৰ	প্ৰথম প্ৰকাশ ডিচেম্বৰ, ২০০৮
ডেকা, প্ৰসন্ন কুমাৰ :	ৰচনা প্ৰবাহ মিত্ৰ এজেন্সি এণ্ড কোং দ্বিতীয় সংস্কৰণ, ১৯৯২

বিভিন্ন আলোচনী :

ৰয়, কৰীৰেণ (সম্পা.)	ঃ দেওবৰীয়া খৰব ফণ্টিয়াৰ পাইকেশনছ প্ৰাইভেট লিমিটেড ৯ এপ্ৰিল, ২০০৬ চন
বৰ্মন, হেমন্ত (সম্পা.)	ঃ দৈনিক জনমভূমিৰ দেওবৰীয়া আলোচনী বসুন্ধৰা 'জনমভূমি'ৰ হৈ জনমভূমি প্ৰেছ প্ৰাইভেট লিমিটেড ২০১৬ চন
দন্ত, আনন্দ চন্দ্ৰ	ঃ প্ৰাণিক প্ৰদীপ বৰুৱাৰ দ্বাৰা মুদ্ৰিত, প্ৰকাশিত আৰু সম্পাদিত ২০১৬

স্মৃতিপত্ৰ

গাঁথে, ব্ৰজেন	ঃ হাঁচতি সপ্তম বাৰ্ষিক ৰঙালী বিহু সন্মিলন ২০১০ চন
পৰাশৰ, পুঢ়পাঞ্জলি (সম্পা.)	ঃ গগণা ৩৯ সংখ্যক নাওহলীয়া আঞ্চলিক ৰঙালী বিহু সন্মিলন ২০১৬ চন

পৰাশৰ, পুত্পাঞ্জলি (সম্পা.)	:	গগণা
		৪০ সংখ্যক নাওহলীয়া আঞ্চলিক বঙালী বিহু সঞ্চালন ২০১৭ চন
বড়া, দীপাকুৰ (সম্পা.)	:	গগণা
		৪২ সংখ্যক নাওহলীয়া আঞ্চলিক বঙালী বিহু সঞ্চালন ২০১৯ চন

(খ) সভন দাতাৰ তালিকা

	বয়স	ঠিকনা
১) প্ৰেমানন্দ বৰগোহাঞ্জি	৭৬	২নং মধুটিৎ গাঁও, ডিঙুগড়
২) পৰিত্র গণে	৫৬	বৰকোলা গাঁও, ডিঙুগড়
৩) প্ৰসন্ন কুমাৰ চেতিয়া	৫৫	নাওহলীয়া, ডিঙুগড়
৪) সত্যজিৎ চেতিয়া	৩০	নাওহলীয়া, ডিঙুগড়
৫) জিণ্টী গণে	৬৫	মাজগাঁও, ডিঙুগড়
৬) প্ৰদীপ শইকীয়া	৭৭	হাতীজান, ডিঙুগড়

ইণ্টাৰনেট ৱেবচাইট (Internet Website):

(<https://www.sahapedia.org>. - অসমৰ জাতীয় উৎসৰ হিচাপে
বিহু: এক ঐতিহাসিক বিশ্লেষণ)